יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa niszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

הײַנט 8 זײַטען

נייעס פאָלקסבלאַט

№ 222 | Łódź, Poniedziałek 25 września 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ה׳ תשרי תרצ״ד | № 222

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 אדרעס פון רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל.

דייטשלאנד׳ס מלחמה - פלענער

פראנקרייך און פוילען זאלען צושניידט ווערען

פאריז, 24 (ספ. טעל.)

די היגע צייטונגען דערצעהלען ווייטערדיגע פרטים וועגען די קאָנפערענצען אין פאריז צווישען די גרויסע מלוכות וועגען דער ענטוואָפנונגס-פראגע. בעת דער דאָזיגער קאָנפערענץ האָבען די ענגלישע פאָרשטעהער ארויסגערוקט א פראָיעקט, אז אלס גרונד פאר דער צוקונפטיגער קאָנטראָלע פון די בעוואָפנונגען דארף אנערקענט ווערען דער צושטאַנד פון די דייטשע מיליטערישע קרעפטען, וועלכע וועלען זיין ביים אָנהויב פון דער נייער קאָנטראָלע און נישט די בעוואָפנונגען, וואָס זענען פאָראויסגעזעהען אין ווערסאילער טראקטאט.

די פראנצויזישע פרעסע טרעט ארויס געגען דער דאָזיגער טעזע פון ענגלאנד און ווייזט אָן, אז דאָס וואָלט געווען אנ׳אונבעגרינדעטע אמנעס-טיע פאר דייטשלאנד, וועלכע האָט אין משך פון 10 יאָהר געהאלטען אין ברעכען די בעשלוסען פון שלום-אָפמאך.

„ער נובעל״ טיילט דערביי מיט, אז דייטש-לאנד פערמאָגט איצט 4800 פעלד-הארמאטען, אנשטאָט 293, וואָס איז איהר ערלויבט צו האָבען לויט׳ן ווערסאילער טראקטאט, חוץ דעם 2400 שווערע הארמאטען געגען לופט-אָנפאלען, וואָס איז דייטשלאנד בכלל נישט ערלויבט צו האָבען.

„ליבערטע״ טיילט מיט, אז הגם דער דייט-שער שטאָל-עקספאָרט איז געפאלען, האָט זיך דאָך די דייטשע שטאָל-פראָדוקציע פערגרעסערט, אין פערגלייך מיט פאָריגען יאָהר, אויף גאנצע 72 פראָצענט. די זעלבע ערשיינונג איז אויך צו בע-מערקען אין דער כעמישער אינדוסטריע.

די פאריזער צייטונגען טיילען ווייטער מיט, אז גלייכצייטיג מיט׳ן פערענדיגען די פאריזער קאָנפערענץ איז דייטשלאנד אריבער צו אַנ׳אָפענ-סיווע אויפ׳ן דיפּלאָמאַטישען פראָנט. די צייטונגען ברענגען מיט אויפרעגונג די ידיעה, אז דייטש-לאנד האָט ערקלערט, דאָס זי וועט אָננעהמען די קאָנטראָלע איבער איהרע בעוואָפנונגען נאָר בתנאי, אז מען זאָל איהר ערלויבען צו בויען בעפעסטיגונגען אין דער לענג פון דער פוילישער גרעניץ און די דאָזיגע גרעניץ זאָל בעזעצט ווע-רען מיט שווערער אַרטילעריע. פּערטינאַקס שרייבט אין „זשורנאל דע דעבא״, אז דייטשלאַנד וויל שאַפען אַנ׳אונטערשיד צווישען איהר מזרח׳דיגע און מערב-גרעניצען, כדי אזוי אָדום צושניידען פוילען און פראַנקרייך.

„פעטי פאַריזיען״ מעלדעט, אז אין דייטש-לאנד איז שוין אויסגעאַרבייט געוואָרען א גענויער פּלאַן פון א נייעם אָנפאַל אויף פראנקרייך. היות ביז 1935 וועלען שוין זיין פערטיג אַלע בעלגישע און פראַנצויזישע בעפעסטיגונגען אויף דער דייטש-שער גרעניץ, וועט דייטשלאנד, בעת׳ן נייעם קריג, פרובען בעפאַלען פראנקרייך נישט דורך בעלגיען, ווי אין יאָהר 1914, נאָר דורך דער שווייץ; זי וואָלט דאַן אריינמאַרשירט אין דרום-פראַנק-רייך אין דער ריכטונג צו ליאָן, וואו ס׳געפינען זיך די גרעסטע פראַנצויזישע אַמוניציע-פאַבריקען. דייטשלאַנד רעכענט אויף דערויף, אז אין אַזא פאַל וואָלט זיך ענגלאנד נישט אריינגעמישט, ווי דאָס איז געשעהען אין 1914, בעת דייטשלאַנד האָט געבראָכען די נייטראַליטעט פון בעלגיען.

די היטלער-קאמאריליע

דאס זענען געוועהנליכע מענשען-פרעסער, וואס בעדראהען דער גאנצער וועלט

לאָנדאָן, 24 (ספ. טעל.)

אין אנ׳ארטיקעל א. ג. „איירָאפּא-אונטערצינ-דער״ זעצט פאָר אין „אָבסערווער״ דער בעקאַנ-טער ענגלישער פובליציסט גארווין די קאמפאניע געגען דעם איצטיגען דייטשלאנד.

דער מחבר הויבט אָן מיט דעם, אז דער נאָמען פון דעם ארטיקעל האָט קיין שום שייכות נישט מיט׳ן לייפּציגער פראָצעס, נאָר ער בעציי-כענט דעם גייסט, מיט וועלכען עס איז אדורכ-געדרונגען די גאנצע היטלער-פראָפּאגאנדע.

אויב די ענגלענדער וועלען זיך אויפכאַפּען צו דער צייט און וועלען זיך אָריענטירען אין דעם עקעלהאַפטען און גרויזאמען אמת, קאָנען זיי נאָך בעווייזען צו ראטעווען די וועלט פאר דער קא-טאסטראָפע.

די וואָס מיינען, אז מ׳קאָן דעם ענין אָפּ-פטר׳ן מיט׳ן האַלטען זיך אין א זייט זענען אזוי בלינד, ווי די בלינדע פון פאר 1914...

די קריגערישע שבטים פון דעם פינסטער סטען אָבסקוראנטיזם אין אפריקא האָבען געהאַל-טען פון די זעלבע פרינציפּען, ביי וועלכע עס האַלטען זיך די דייטשע אוניווערזיטעטס-פראָפעסא-רען און די היטלער-פּראָפּאגאנדיסטען.

די היטלער-קאָמאַריליע ווייזט נישט ארויס קיין שום אריער-סימנים, נאָר זי דענקט און באַ-נעמט זיך לויט די מוסטערען פון מענשענפרעסער.

דייטשלאַנד איז ארומגענומען מיט א שטיק נען-סיסטעם, און ביי די דאָזיגע בעדינגונגען וועט קיינער נישט ריזיקירען און געהן אויף א זיכערע טויט, כדי צו געבען דער אינטערנאציאָנאַלער קאָ מיסיע אינפאָרמאציעס וועגען דער געהיימער פאב-ריקאציע פון גאזען און קריגס-באַקטעריען אין דייטשלאַנד.

אתרוגים

לולבים והדסים

במקח השוה בהורט ועניצל צו בעקומען ביי

Emanuel Kapelusz

PL. WOLNOŚCI 10.

ס׳איז נאָר וואָס ארויס פון דרוק אנ׳אינטערעסאַנט בוך פון דעם יונגען יודישען פובליציסט

אריה שטרייט

א. ד. ג.

„געטהע און די פוילישע יודען"

אין דעם בוך ווערט צום 1-טען מאָל אין דער יוד. שפראך בכלל אויפ׳ן סמך פון נייע און נאָך אומבעקאַנטע מא-טעריאַלען אַלזייטיג און מיט א גרויסער בקיות אָרומגע-רעדט אין א לייכטער און פאָפּולערער פאָרם דער שייכות פון׳ם גרעסטען דייטשען דיכטער געטהע צו יודען בכלל און צו פוילישע יודען בפרט.

פרייז פון בוך 1.50 זל. פאַר די לייענער פון „נייעם פאָלקסבלאַט״ א הנחה-פרייז 1 זל. שוין מיט פאָרטאָ.

געגען נאָכנאָהמע ווערט נישט געשיקט.

אדרעס פאַר בעשטעלונגען און געלד-איבערווייזונגען:

Leon Streit, Stanisławów, Łosina-Wola 117/II.

אָדער אַדמיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט״.

אתרוגים

מובחרים

לולבים והדסים

צו בעקומען ביי

גאָלדשטיין און ניסעל

נאַוואָמיעסקא 19, אין הויף ביי ווארשאַווסקי.

צוליב אבריזע איבערציעהען א איינגעפיהרט

קאָלאָניאַל-געשעפט

צימער און קוך איז א גוטען פונקט צו ערפאַהרען אין אדמיג. 85

פאַר

גאָלד, ביזשוטעריע

און לאָמבארד-זווטעם

צאָהלט די העכסטע פרייזען

איזידאָר פיאלקא

פעטריקאווער 7.

קונסט-שטאָפּעריי

פון אַלערליי גאַרדעראָבען, דיוואַנען טישטיכער. פלעדען און גאָבעלינען

M. KLEBER

20 POŁUDNIOWA 20

2 brama, 2 piętro, m. 22a.

ברוך הבא! יורעל קאפעלוש

איז מיט

אתרוגים

לולבים והדסים פון טריעסט שוין דא

צו בעקומען אין הורט און עגצעל

4 נאָוואָמיעסקא 4, בײַ כרעשאָוו, פּראַנט, אין קאָנפעקציע-געשעפט

א גמר חתימה טובה

ווינש איך דער רעדאַקציע און אדמיניסטר. פון „נייעם פאָלקסבלאַט״ און מיינע אַלע ליבע קונדען און אַלע גוטע פריינד און בעקאַנטע אויך מיין גאַנצע פאַמיליע און מיינע ליבע מחותנים און דעם צייטונגס-פערשפּרייטער-פעראיין און די „חברה תפארת בחורים״ און „חבריה נושאי המטה״

מיט אַכטונג
צייטונגס-פערקויפער
לייבוש דזיאַלאָווסקי
זגערזשער 46/48

בעקאַנטמאַכונג.

דער ראַבינאַט און דער וועד הכשרות מאַכען בעקאַנט, אז נאָר די אונטענאויסגערעכנטע שוחטים־זיצער געפינען זיך אונטער אונזער השגחה:

וואָסכאַדניא 50,
זאַכאַדניא 58,
קילינסקיעגאָ 34,
וואָלבאָרסקאָ 8,
יוליוש-נאַס 36
און צעגלאַנאַ 11 (באַלוט).

שייטלעך

צו בעקומען

קערש,

סמווראַוואָ 15

DR.

Z. Aronson

פיעו-ארצט

צוריקגעקעהרט

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגען, הארץ און סקלעראָ קראַנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 45

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–4, 8–9 אָוו.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאַל-ארצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8–1 מיטאָג און פון 6–9 אָוונט.

זונטאָג פון 10–1 במטאג.

אלע ערטער אנאליזען.

פאַר ארבייטסלאָזע לעטשניצע-פרייזן

אויגען - קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונט.

Dr. med.

LEON FUCHS

אינערליכע קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעצויגען

אויף וואָלטשאַנסקא 55

(רוג אַנדזשעיאַ) טעל. 172-44

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס דער שווער-געטראָפענער פאַמיליע וואַלקאָוויסקי צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון זייער ליבען זוהן, מאַן און פאָטער, דעם ליבען גוטען מענש

נ״ע ד״ר חיים וואַלקאָוויסקי

זאָל איהם די ערד גרינג זיין!

דוד זילבערבערג,
הערמאַן גראַסמאַן,
בנימין זילבערבערג.

לאגע פון דייטשע יודען

אויפ'ן פארום פון פעלקער-בונד

רעפערענט ל־עסער שוין געקומען קיין גענף

גענף, 24 (יט"א טעלעגראפיש)

אין די פעלקער-בונד-קרייזען ווערט שטארק ארומגערעדט די לאגע פון די יודען אין דייטש-לאנד, וואָס וועט די טעג געשטעלט ווערען אויפ'ן פארום פון פעלקער-בונד.

קיין גענף איז שוין אנגעקומען דער רעפע-רענט פון דער בערנהיים-פעטיציע, לעסטער.

ניו-יארק ערב א פינאנציעלער קאטאסטראפע

לאָנדאָן, 24. (ספ. טעל.)

„זונדעי עקספרעס" איז מודיע אַז די מוניצי-פּאַלע מאַכט פון ניו־יאָרק געפינט זיך פאַר אַ באַנקראָט.

כדי צו ראַטעווען ניו־יאָרק פאַר אַ פינאַנציע-לער קאַטאַסטראָפע איז נויטיג 60 מיליאָן דאָלאַר אָבער דער וואָל־סטריט יויל נישט געבען די הלוואָה.

עס דראָהט די געפאַהר אַז דעם 1. ק. ח. וועט מען אויפהערען צו צאָהלען שכירות די שטאַטישע בעאַמטע, פּאָליציאַנטען, פייערלעשער, סאַניטאַ־רען, לעהרער א.־אַ.וו.

די איצטיגע חובות פון ניו־יאָרק בעטרעפען איבער 210 דאָלער אויף יעדער דאַרטיגער איינוואוי-נער.

וואן-דע-לובע'ס פראקטיק אין בעלגראד

בעלגראַד, 24. (ספ. טעל.)

„ווריעמע" איז מודיע אַז יואַן דע לובע האָט גע-חילט אין בעלגראַד אין 1931.

ער איז דאַן געווען אין אַ גרויסער נויט, און אַ קאַפּיטאַן פון אַ שיף אויף דער דאָנוי האָט איהם בחנם אַראָפּגעפיהרט קיין בעלגראַד.

אייד־ער ער האָט פערלאָזען די שיף האָט זיך וואַן דע לובע אַריינגעגנבעט אין דעם קאַפּיטאַנס קאַיוטע פון וואַנען ער האָט אַרויסגענומען געלד און פערשידענע ווערטפולע זאַכען.

א מארד איז גדיניע

גדיניע, 24. (טעלעפאָניש).

אין דעם היגען פּאָרט האָט איינער אויגוסט אַנדערסאָן, דער איינגענטימער פון דער שוועדישער שיף „ע־אָס" מיט אַ רעוואָלווער־שאָס שטערבליך פערוואונדעט אַלפאָנס ליפּקיעוויטשן, דעם פּאָרשטיי־ער פון אַ קוילען־גרובען.

אַנדערסאָן איז אַרעסטירט, די אויספאָרשונג איז אין גאַנג.

אנ'אנקלאגע געגען פיינינגען און בערויבען א פוילישען יוד אין דייטשלאנד

זאל איבערגעגעבען ווערען דעם אינטערנאציאנאלען שידס-טריבונאל אין האג

אַנטווערפּען (יט"א) קיין אַנטווערפּען איז אָנגעקומען דער גאַוו. דירעקטאָר פון דער בערלינער פילם־געזעלשאַפט „וועלט־פילם", דער פּוילישער יוד ד"ר אַרטור שטייגלער. ד"ר שטייגלער, וועמען די היטלעריסטישע שטורמיסטען האָבען דעם 14. מערץ ה. י. בעפאַלען אין זיין ביוראָ, איהם גע־שלאָגען און געפּייניגט און צום סוף צוגעראַיבט זיין גאַנץ פערמעגען, בעזיצט דאָקומענטען אונטער־געשריבען פון בערלינער שטאַטס־אַנוואַלטסראַט ד"ר מיטעלבאַך, אין וועלכע די דייטשע געהיימע שטאַטס פּאָליציי בעט דאָס פּאָליציי־פּרעזידיום צו בע־טראַכטען דעם פאַל שטייגלער אַלס אַנ'„איבער־גריף" פון די שטורמיסטען.

כאַראַקטעריסטיש איז דער פאַקט, וואָס ד"ר שטייגלער איז איינער פון די ערשטע אויסלענדישע יודען, וועלכע — זייענדיג פערדעכטיג אין כלומר שטער קאָמוניסטישער פּראָפּאַגאַנדע, צוליב דעם, וואָס ער האָט צוישען אַנדערע אויך פערבעריט רוסישע פילמען — האָט מען נאָך זיין בעפריי־אונג פון דער 3־חדשים'דיגער תפיסה, נישט גע־וואָלט אַרויסשיקען פון דייטשלאַנד.

דער פּוילישער קאָנסול אין בערלין ד"ר קלו־טשקעוויטש, אַ דאַנק וועמעגס ענערגישער איינמע־ווענץ ד"ר שטייגלער איז בעפרייט געוואָרען, האָט איצט אונטערגענומען שריט, כדי צוריקצובעקומען דאָס געלד, פילמען און אַפּאַראַטען, וואָס די שטור־מיסטען האָבען צוגערויבט, ביי ד"ר שטייגלער בעת דער רעווידיע אין אַבוועזענהייט פון עדות.

דער בעקאַנטער בעלגישער יוריסט פּראָפ. ניקאָ גינזבורג גרייט איצט צו אַנ'אַנקלאַגע צום אינ־טערנאַציאָנאַלען שידס־טריבונאַל, אין פאַל אויב די דייטשע געריכטען זאָלען נישט צופּסק'ענען ד"ר שטייגלערן אַ געהעריגע ענטשעדיגונג.

אמעריקאנער ארבייטער האבען שוין אנגע-הויבען דעם באיקאט אויף דייטשע סחורות

וואַשינגטאָן, 24. (ספ. טעל.)

דער פּרעזידענט פון דער אַמעריקאַנישער אַר־ביטער־פעדעראַציע, גרין האָט אויף אַ גרויסען מיטינג געהאַלטען אַ רעדע אין וועלכער ער האָט דערקלערט אַז די אַמעריקאַנער אַרבייטער האָבען שוין דערקלערט אַ באָיקאָט אויף דייטשע סחורות. גרין האָט געוואַלדיג אַטאַקירט די היטלער־רעגירונג.

גרויסער מארד-פראצעס אין ארץ-ישראל

פאמיליע פון ערמארדעטע יודישען קאלאניסט פאדערט 2500 פונט ענטשעדיגונג

היפה, 24. (יט"א טעלעגראַפיש).

דאָ קומט פאָר דער פּראָצעס געגען די אַראַבער וואָס ווערען בעשולדיגט אין אויספיהרען דעם מאָרד איבער דעם יודישען קאָלאָניסט יוסף בן יעקאָבי אין נהלל.

די פאַמיליע פון ערמאָרדעטען פאָדערט 2500 פונט ענטשעדיגונג. דער פּראָצעס וועט זיך פער־ציהען עטליכע טעג.

יודישע ראטמענער לעגען זייערע מאנדאטען

אין דער טשערנאָוויצער שטאָט-פערוואלטונג

טשערנאָוויץ, (י.ט.א.) דער יודישער ראטמאן פון טשערנאָוויצער שטאָט ראט ד"ר זיג פריד ראָזענצווייג האָט דעמיסיאָנירט פון זיין אמט צוליב דעם, וואָס אין דער טשערנאָוויצער שטאָט פערוואלטונג האָט זיך לעצטענס אָנגעהויבען מער קען אנ'אנטי-יודישער קורס.

אין צוזאמענהאנג הערמיט האָט דער קלוב פון יודישע ראטמענער אין דער טשערנאָוויצער שטאָט-פערוואלטונג בדעה זיך קאָרפּאָראַטיוו אָנצו-געבען אין דעמיסיע.

יודען טארען נישט חתונה האבען

אזא פערבאט גיט ארויס די זאקסישע רעגירונג

פּאַריז, 24. (יט"א טעלעגראַפיש).

די זאַקסישע רעגירונג זאָל אַרויסגעבען אַ פערבאָט פאַר יודען חתונה צו האָבען.

גרויסע אויפרעגונג אין רוסלאנד

צוליב'ן ארעסט פון די 2 סאוויעטישע זשורנאליסטען אין דייטשלאנד

מאָסקווע, 24 (ספ. טעל.)

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אַרעסט פון די סאָוויעטישע זשורנאַליסטען אין לייפּציג, האָט דער סאָוויעטישער אַמבאַסאַדאָר אין בערלין בייגעלעגט אַ שאַרפען פּראָטעסט און האָט אויפגעפאָדערט צו בעשטראָפען די שולדיגע אין דורכפיהרען דעם אַרעסט.

די ידיעה וועגען אַרעסט פון די סאָוויעטישע זשורנאַליסטען האָט אין מאָסקווע אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע אויפרעגונג.

אַזאַ אַנטי-דייטשע שטימונג, ווי ס'הערשט יעצט אין סאָוויעט-רוסלאַנד געדענקט מען שוין נישט זייט 1914 ערב דער וועלט-מלחמה.

אין דער רייכסטאג אונטערגעצונדען געווארען דורך 7 שטורמיסטען

אונטער דער „קאמאנדע" פון געריבג'ן ?

פּראַג, 24 (ספ. טעל.) „סאָציאַל-דעמאָ-קראַט" ברענגט אַ סענסאַציאָנעלע ידיעה אין צו-זאַמענהאַנג מיט'ן פּראָצעס געגען די רייכסטאָג-„אונטערצינדער", וואָס קומט פאָר זייט דאָנערש-טאָג אין לייפּציג. די ידיעה שטאַמט פון אַנ'אַנט-לאָפענעם פון דייטשלאַנד, וועמענס נאָמען מען קאָן נישט אָנגעבען. דער אַנטלאָפענער האָט פערבראַכט זייט עטליכע חדשים אין תפיסה אין בערלין, פון וואַנען ס'איז איהם געלונגען צו אַנטלויפען.

אין חודש יולי – דערציילט ער – האָט מען צו איהם אין דער צעלע אַריינגעבראַכט אַ שווער-פערוואונדעטען שטורמיסט אַ געוויסען קורט סטראַך, וועלכער האָט געהערט צו דער וואַך פון רייכסטאָג-פּרעזידענט גערינג, און וועלכער האָט איצט איבערגעגעבען עטליכע סענסאַציאָנעלע פּרטים וועגען דער רייכסטאָג-שרפה. לויט סטראַכ'ס ווער-טער, האָט גערינג נאָך דעם 27-טען פעברואַר אַריינגעפיהרט אין זיין וואוינונג, וואָס געפינט זיך, ווי בעקאַנט, אין פּאַרלאַמענט, 7 היטלעריש שטור-מיסטען. ער האָט אַלעמען בעזאָרגט מיט בענזין און שוועבעלעך, ווי אויך מיט שמאַטעס, געוויקט אין נאַפט; דאַן זענען זיי אַלע דורך אַנ'אונטער-ערדישען גאַנג, אונטער דער אָנפיהרונג פון אַ היטלערישען דעפּוטאַט, אוועק צום רייכסטאַג און דאָרט אונטערגעלעגט דאָס פייער.

לויט ווי סטראַך האָט ווייטער דערצעהלט, זענען פון די 8 שטורמיסטען, וועלכע האָבען אונ-טערגעלעגט דאָס פייער געבליבען ביים לעבען בלויז 2, די איבעריגע זענען אויף אַ געהיימניס-פולען אופן ערמאָרדעט געוואָרען. אויך די איבריגע צוויי, האַלט סטראַך, זענען דורך דער צייט שוין וואַהרשיינליך, אַפגערוימט געוואָרען, און אויך פון איהם, סטראַכ'ן, האָט מען געוואָלט פטור ווע-רען און שווער פערוואונדעט.

דער פּראַגער „סאָציאַל-דעמאָקראַט" פאָדערט דעריבער, אַז מען זאָל סטראַכ'ן אַרויסרופען אַלס עדות אין לייפּציגער פּראָצעס.

דייטשע יודען ווערען ווייטער ארויסגעשטויסען

פון אלע האנדעלס-צווייגען

בערלין, 24 (יט"א טעלעגראַפיש)

פון אַלע שטעט אין דייטשלאַנד קומען אָן ידיעות, אַז יודען ווערען אַלץ ווייטער אַרויסגע-שטויסען פון אַלע האַנדעלס-צווייגען.

צוליב'ן באיקאט

וויל דייטשלאנד פערקלענערען דעם אימפארט פון פוילען און אנדערע לענדער

בערלין, 24 (ספ. טעל.)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם נייעם געזעץ-פּראָיעקט פון דער רעגירונג וועגען שיצען דעם דייטשען עקספּאָרט דורך פערקלענערען דעם אימ-פּאָרט, ערקלערט די היגע פּרעסע, אַז דאָס איז אַ פערטיידיגונגס-מיטעל געגען די לענדער, וועלכע האָבען נישט קיין האַנדעלס-טראַקטאַט מיט דייטש-לאַנד, אָדער וועלכע האָבען זיך בעטייליגט אין באָיקאָט פון די דייטשע סחורות.

די דאָזיגע בעגרענצונגען ווערען אָנגעווענ-דעט קודם-כל בנוגע פוילען.

פראפ. איינשטיין פאהרט אפ קיין אמעריקא

לאָנדאָן, 24 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף דער נייער וואָך פאָהרט פּראָפ. איינ-שטיין אָפּ קיין אמעריקא.

מיר מאכען קיין געשעפטען נישט מיט אונזערע בלוטיגע דייטשע שונאים!

פערפלייצונגען אין סלאוועניען

בעלגראַד, 24. (ספ. טעל.)

די פערפלייצונג אין סלאָוועניען נעהמט אָן אַ אַ בעאונרוהיגענדען כאַראַקטער.

דריי פּע־טעל שטעט פון דראַוואַ־געביט גע-פינט זיך אונטערן וואַסער.

אַ סך בריקען זענען אַראָפּגעשווענקט גע־וואָרען.

די שטאָט צעליע איז פערפלייצט.

מען סיגנאַליזירט אויך דעם אויסגוס פון דער סאַוואַ, וואָס צוליב דעם זענען פיל געגענדען אין כאָרוואַציע בעדראָהט פערפלייצט צו ווערען.

וויפיל יודען וואוינען אין האלאנד

אמסטערדאם (יט"א) לויט די לעצטע סטאַטיסטישע דאַטען לעבען אין האָלאַנד 111,907 יודען, דערפון בלויז 5184 ספרדישע יודען. די אַלגעמיינע בעפעלקערונג פון האָלאַנד בעטרעפט קרוב 8 מיליאָן, און די יודען מאַכען אויס 1,41 פּראָצ. פון דער בעפעלקערונג, 57 פּראָצ. פון דער דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג לעבט אין אמסטערדאם, וואו יודען מאַכען אויס 8.68 פּראָצ. פון דער גאַנצער אמסטערדאמער בעפעלקערונג (אין 1920 – 10,3 פּראָצ.), 87 פּראָצ. פון די ספרדים וואוינט אין אמסטערדאַם.

ימים-נוראים-תפלות דורכ'ן אמעריקאנער ראדיא

סאַן-פראַנציסקאָ. (יט"א) אַ דאַנק די בעמיהונגען פון רבנים-פערבאַנד אין דרום קאַלי-פאָרניע איז דאָס קאַליפאָרניער ראַדיאָ געשטעלט געוואָרען אין רשות פון פערבאַנד אויף ביידע טעג ראש-השנה, כדי דורכ'ן ראַדיאָ צו טראַנסמי-טירען די פולע ראש-השנה-תפילות.

די ראַדיאָ-תפילות זענען בעשטימט פאַר די פּראָווינצעלע יודישע ישובים אין קאַליפאָרניע, וואו עס זענען נישטאָ קיין בתי-תפילה, בעזונדערס פאַר די איבער'ן גאַנצען לאַנד צעוואָרפענע יודישע פערמעס.

ראש השנה אין גער

וואַרשאָ, 24 (טעלעפאָניש)

הייגטיגעס יאָהר איז אין גער אויף ראש השנה געקומען אַ עולם פון אַ 5000 מאַן. די קליינע צאָהל בעזוכער ווערט צוגעשריבען די שלעכטע וועטערען, וואָס האָט געהערשט ערב ראש השנה. די ביידע טעג ראש השנה איז אין גער אריבער רוהיג. דער רבי האָט געהייסען אויסרופען פון דער בימה, אַז די חסידים זאָלען שטיצען דעם ישוב אין ארץ-ישראל און זעהן ווי ווייט מעגליך זיך דאָרטען בעזעצען.

יודיש טעאַטער

„פילהאַרמאָניע"

נאַרוטאָוויטשאַ 20

היינט, מאָנטאָג, 9 אָוונט

לעצטע פאָפולערע פאָרשטעלונג

צו ביליגע פרייזען

חנה לערנער

און

דוד זיידערמאַן

אין די פרעהליכע אָפּערעטע

גאָלדענע חלומות

צום שלוס ווערט געגעבען

א גרויסער קאָנצערט

אויסגעפיהרט דורך

הנה לערנער

און דוד זיידערמאַן

וועלכע וועלען זינגען די שעהנסטע נומערן צווישען אנדערע „נאַטאַשאַ"

בילעטען צו בעקומען אין פילהאַרמ.-קאַסע

ווער וועט זיגען?

די שוועריגקייטען פון רוזוועלטס עקספערימענט

אמעריקע איז דאס לאנד פון רעקארדען. אלץ מוז דארט זיין גרויס ריזיג, קאלאסאל. מיט א ליאדע וואס קאן מען נישט ווירקען אויף דער פאנטאזיע פון אן אמעריקאנער. דערצו זענען נויטיג העלע עפעקטען, בליצענדיגע פאנטאסטיק. און קודם כל ערפאלג, דער, וואס פערשפילט,, דער איז נישט געפרעגט. מ'זאגט, אז דער צומייסטענס פערגעסענער מענש אין אמעריקע איז ביים היינטיגען טאג דער געוועזענער פרעזידענט הובער, נישט לאנג נאך דא אן אפגאט פון אלע אמעריקאנער.

פרעזידענט רוזוועלט גיט זיך אויסגעצייכענט אפ א רעכנונג וועגען די דאזיגע איינגענשאפטען פון זיין פאלק, און ווייסט וואס פאר א שווערען קאמף ער האט אונטערגענומען מיט זיין ריזיקאלישען עקספערימענט. דעריבער מאקע איז געלאזט געווארען אין לאנד א מעכטיגער פראפאגאנדע אפאראט, כדי פארצושטעלען דעם עקספערימענט שוין אין זיינע ערשטע סטאדיעס סיי פאר דער איינגענער געזעלשאפט, סיי פאר דער גאנצער וועלט אלס התגברות פראצע. בצחוק. די ארמעע פון גענעראל דזשאנסאן דעם שעף פון דער קאמפאניע, וואס דארף פירען דאס פאלק צו נייער פראספעריטי (וועלשטאנד) פיראט אין דאס לאנד מיט טריאמף-קולות. א האלבער מיליאן וואלענטארען לויפען ארום פון הויז צו הויז פון געשעפט צו געשעפט און פאדערן אויף די בירגער, זיי זאלען געהארכען די בעפעהלען פון אויבען. דער גענעראל ערקלערט, אז ער וויל קיינעם נישט צווינגען, אלעמען וויל ער נאר איבערצייגען, די זאלען זייער פריוואטע אינטערעסען ברענגען א קרבן פארן כלל. ווייניגער גוטמוטיג זענען זיינע מיטארבייטער, וועלכע זאגען זיך נישט אפ אפילו פון טעראר-מיטלען. די פרעסע האט מיטגעטיילט, וועגען פאלען פון לינטשען האריטנעקיגע, וואס האבען זיך געבונטעוועט געגען דער דיקטאטור פון „בלויען אדלער“: אונטערן צייכען פון דאזיגען אדלער ווערט געפיהרט די רעגירונגס אקציע. ווער עס שאפט זיך נישט איין אט דעם צייכען און ווארפט זיך נישט אונטער דעם מאראלישען צוואנג, דער איז א שלעכטער פאטריאט און עס דראהט איהם באיקאט. דאס קאן זיך אפשר ערלויבען אזא פארד, אבער נישט א קליינער אונטערנעהמער אדער סוחר, גענעראל דזשאנסאן ארגאניזירט א גרויסע נאציאנאלע קאמפאניע פאר קויפען בלויז אזעלכע סחורות, וועלכע זענען פערזעהען מיט'ן שטעמפעל פון בלויען אדלער. ער בעהויפט, אז ער האט שוין הינטער זיך פופציג מיליאן בירגער. אזא אפענסיווע איז שווער אפילו פאר פארדן אויסצוהאלטען.

דאס אלץ איז זעהר אינטערעסאנט, צי האט אבער דער עקספערימענט, וועלכער איז אונטערגענומען געווארען מיט אזא קראפט-אנווענדונג ווירקליך שוין ארויסגעוויזען סמנים פון ערפאלג? די מיינונגען אין דער הינזיכט זענען פערשידען, אין אנ'אידעאלער געזעלשאפט, וואו יעדער בירגער טראכט נאר וועגען אלגעמיינעם גליק, וואלט דאס געווען לייכט אדורכצופיהרען. אבער די אמעריקאנער געזעלשאפט איז אפשר נאך ווייניגער ווי דער געזעלשאפט פון די אייראפעאישע לענדער ווייט פון דאזיגען אידעאל. זי איז אויפגעצויגען אויף שטרענגען אינדיווידואליזם און איז ווייניגער עמפינדליך אויף עפענטליכע אינטערעסען פאר די פעלקער פון אייראפע.

די דיסציפלינירטקייט פון די אמעריקאנער לאזט אויך איבער א סך צו זאגען. דער פעריאד פון פראהיביציע האט אויף דעם געביט געהאט פאטאלע פאלגען. די פערברעכערישקייט איז געשטיגען אומגעהויער. דער אמעריקאנער קריגס-מיניסטער דערן האט ערקלערט, אז אין די פעראייניגטע שטאטען לעבען 400 טויזענט מענשען דערפון, וואס זיי פערלעצען דאס געזעץ און אז די וויכטיגסטע פראגע און דער וויכטיגסטער בעדינג פארן ערפאלג פון רוזוועלטס אקציע איז צו בעפרייען דאס לאנד פון די גענגסטערס (באנדיטען). ביי אזא בעציהונג צום געזעץ קאן מען זיך נישט מאכען קיין אילוזיעס, אז דער נייער קורס פון רוזוועלטען, וואס דארף שאפען שלום צווישען ארבייט און קאפיטאל און לעזען אלע עקאנאמישע פראבלעמען דורך געמיינזאמער אנשטרענגונג, וועט שטרענג אפגעהיט ווערען. שוין איצט הערט מען שטימען פון אנטצופרידענהייט מצד די אינדוסטריעלער. די סאמע פאלקאמע טעכניק און די בעסטע פולמאכטען פון דער צענטראלער מאכט קאנען דאס נישט פארמיידען. גענעראל דזשאנסאן פערזיכערט, אז 80 פראצ. פון די ארבייטסגעבער און פון די ארבייטער זענען צוגעטראטען צו די קאלעקטיווע אפמאכען. און וואס איז דער רעזולטאט דערפון?

דאס פראגראם פון די רעפארמען בעשטעהט פון דריי פונקטען. ערשטענס, דארפען די פארמערס צוריק בעקומען זייער קויפס-קראפט דורך מלוכה-סובסידיעס. אט דער פונקט האט קיין בעדייטענדע שוועריגקייטען נישט געבראכט. צווייטענס, דארף אויפגעלעבט ווערען די אינדוסטרי דורך גרויסע עפענטליכע ארבייטען, אויף וועלכע עס איז בעשטימט דריי מיליארד דאלאר. אין פרינציפ האט מען דאס געקאנט אדורכפיהרען, ווייל קיין געלד פעהלט נישט. אין א רייע פראדוקציאנס צווייגען לאזט זיך, ווירקליך, בעמערקן א בעדייטענדע פערבעסערונג. פיל פאבריקען פארויסזעהענדיג א גרויסע קאניונקטור, ארבייטען עטליכע שיכטען.

די פרייזען זענען געשטיגען, די אקציעס גייען אין דער הויך. דריטענס, און דא ליגט דער שווער פונקט דארפען געהעכערט ווערען די ארבייטסלוינען און עס דארף פערקלענערט ווערען די צאהל ארבייטס-שעה'ן אין דער וואך. דאס דארף בעקעמפען די קאטאסטראפע פון ארבייטסלאזיגקייט און פערשטארקען די קויפס-קראפט פון דער בעפעלקערונג. אט אויף דעם באדען שטויסט זיך אן רוזוועלטס עקספערימענט אויף די גרעסטע שטערונגען. לויט די אנגעגעבענע ציפערען איז די צאהל ארבייטסלאזע פערקלענערט געווארען אויף אנדערטהאלבען מיליאן. און עס זענען נאך געבליבען 13 מיליאן. די לוינען זענען אביסעל געשטיגען, אבער נאך מעהר זענען געשטיגען די פרייזען און עס ענטשטייט די פראגע: ווער וועט זיין אימשטאנד צו קויפען אט די מאסען סחורות, וואס ווערען פראדוצירט אין דער האפנונג אויף דער קומענדיגער „פראספעריטי“ און וועלכע וועלען אין אנהויב נאוועמבער געווארפען ווערען אויפן מארק. אויב אין געיעג צווישען די פרייזען און די פערדינסטען וועלען די פרייזען איבעריאגען, דאן קאן קומען צו א נייער קאטאסטראפע.

די אויסערליכע זייט פון רוזוועלטס ערפאלג שטעלט זיך פאר אימפאנירענד. ער האט זיך אנ'עצה געגעבען מיט דער גרויס-פינאנסטעריע, וועלכע רעגירט אין אמעריקע. ער האט אונטערגעווארפען זיין ווילען די מעכטיגע טרעסטען, צווינגענדיג זיי אנצונעהמען די בעדינגונגען פון זיינע ארבייטס קאדעקסן. די קעניגען פון שטאל, פון אייזען, פון קויהלען זענען איינגעגאנגען אויף הנחות, וועלכע זיי האבען נישט געוואלט אנערקענען די ארבייטער-פערבאנדען. אין דער סאמע קאפיטאליסטישער מלוכה פון דער וועלט האט פלומרשט גענומען הערשען די אידיליע פון סאציאלער הארמאניע. אבער צי קאן מען אויף דעם בויען? און וואס וועט זיין מיט דעם מיטעלשטאנד, וועלכער איז נישט בכוח צו ברענגען אזעלכע קרבנות, ווי די גרויס-אינדוסטרי און דער האנדעל? דער ביישפיל פון אייראפע בעווייזט, וויפיל אויפרייס-שטאפען עס ליגט אין פעראָרעמטען בירגערטום.

דאס געיעג, וואס קומט פאר אין די פעראייניגטע שטאטען, איז נוגע נישט נאר די פרייזען און פערדינסטען. דא קומט פאר א געיעג פון אפפערוויליגקייט און ריוח-לוסט, פון געזעלשאפטליכער קאנטראלע און פריוואטען אינטערעסען, פון פלאן-ווירטשאפט און נישט געצאמטען אינדיווידואליזם. ווער וועט אין דעם געיעג זיגען? ווארשיינליך קיינער נישט, ווייל מען דארף געדענקען, אז רוזוועלטס עקספערימענט איז אונטערגענומען בלויז אלס היילענדער מיטעל און נישט אלס איבערבוי פון לאנד אויף יסודות פון מלוכה'שען סאציאליזם.

פראנקרייך און דער סאוויעטען-פערבאנד

ווי אזוי דארפען זיין זייערע בעציהונגען?

אין דער פאריזער צייטונג „פארי סואר“ דרוקט זיך א ציקל ארטיקלען פון זשורנאליסט זשארזש אורזאר וועגען זיין בעזוך אין סאוויעטען-רוסלאנד. דער לעצטער ארטיקעל פון דער סעריע טראגט דעם נאמען „ססר אדער רוסלאנד“. דער מחבר שטעלט די פראגע: וואסער רעזשים איז בעסער: דער סאוויעטישער אדער דער בורזשואזער און ענטפערט: פאר רוסלאנד איז גוט דער סאוויעטישער, אבער פאר מערב-אייראפע איז בעסער דער בורזשואזער רעזשים.

שטעלט זיך פאר, זאגט אורזאר, אז אין פאריז געפינט זיך אויף איין זייט גאס א מאגאזין, וואו מען קאן פאר א דאלאר קויפען אלץ, אנהויבענדיג פון ווייסען ברויט ביז א פאר שיך, און אויף דער צווייטער זייט גאס געפינט זיך א געוועלבעל, וואו מען דארף אפשטיין שעה'נלאנג אין דער רייה, כדי צו בעקומען א פערזשאווערטען הערינג. טויזענדער פאליציאנטען וואלטען נישט בכוח געווען אפצוהאלטען דעם המון פון צו רויבירען דאס ערשטע געוועלב. ביים טארגסין שטייט אפילו קיין מיליציאנער נישט.

הייסט עס, אז די פאנאטיקער, וועלכע טרוימען וועגען איינפלאנצען אין מערב דעם סאוויעטען-רעזשים האפען אויף דער קראפט פון געוועהר? עס איז א פעהלער אזוי צו דענקען, זאגט אורזאר. זיי טראכטען נישט וועגען געוועהר און טראכטען שוין איבערהויפט נישט וועגען דער וועלט-רעוואלוציע. דער געדאנק וועגען דער וועלט-רעוואלוציע איז איבערהויפט שוין דורך די באלשעוויקעס אינגאנצען אויפגעגעבען.

„דער אינטערנאציאנאליזם פון מאסקווע ווערט וואס אמאל ווייניגער אינטערנאציאנאל, און בעקומט א נאציאנאלען כאראקטער“. און אט אין דעם ליגט דער ענטפער פון דעם מחבר אויף דער פראגע: דער סאוויעטען-פערבאנד ווערט וואס אמאל בלייכער און לאזט איבער זיין ארט פאר רוסלאנד.

נאר אויב עס איז אזוי, קאן מען זיך דאך מיט דעם לאנד פון סטאלין'ען צוזאמענרעדען! מען וועט זאגען, אז די פינאנציעלע און עקאנאמישע לאגע פון די באלשעוויקעס געבען נישט קיין גענוג גאראנטיעס דערצו...

„די פינאנציעלע לאגע פון די סאוויעטען, איז אהן צווייפעל, א זעהר שווערע, זאגט אורזאר, אבער מען מוז פעסטשטעלען, אז ביז אהער האבען זיי ערפילט אלע פערפליכטונגען, וועלכע זיי האבען אויף זיך גענומען“!

די עקאנאמישע לאגע איז א שווערע, מען דארף אבער נישט פערגעסען אין דעם וועלט-קריזיס. דערווייל האט רוסלאנד פערגרעסערט איהר אינדוסטריע, פון וועלכער מען קען נאך נישט בעקומען קיין ריווחים.

די אינערליכע לאגע פון די באלשעוויקעס איז א שטארקע. די באלשעוויסטישע רעגירונג איז איינע פון די סאמע פעסטע אין דער וועלט. זי רעגירט דורך אויסגעפרובטע מעטאדען, וועלכע פלעגען שטענדיג אנגעווענדט ווערען אין דאזיגען לאנד. עס בלייבט אלזא די אויסערליכע לאגע. דא איז די לאגע פון די סאוויעטען פיל ערגער, נישט קוקענדיג אויף זייער ארמעע, אוויאציע און פלאט. די באלשעוויקעס, וועלכע זענען געבוירען געווארען פון קריג, האבען שרעקליך מורא אומצוקומען אין רעזולטאט פון קריג. זיי שרעקען זיך בלויז פאר'ן געדאנק, אז אייראפע קאן אויף זיי אנפאלען און צונעהמען ביי זיי עטליכע פראווינצען. די נישט אגרעסיע-פאקטען זענען פאר זיי ווי א מתנה פון הימעל אראפ...

וואסער גרונד האט פראנקרייך נישט אונטערצושרייבען קיין אפמאכען מיט א רייכען לאנד, וואס קאן נישט אויסנוצען זיינע רייכטימער, וואס האט א פעסטע רעגירונג און דענקט אפילו נישט וועגען אנ'אלוועלטליכע רעוואלוציע? פראנקרייך האט דערצו נישט קיין שום גרונד.

אורזאר פערענדיגט זיין ארטיקעל: פראנקרייך האט אין מאסקווע אלע גוטע זייטען, איהר פרעסטיזש איז געשטיגען, פראנקרייך מוז נאר אויסמיידען די פעהלערן, וועלכע זי האט אמאל געמאכט, זי דארף זיך נישט ווארפען אין די ארעמס פון רוסלאנד, זי דארף אבער אויך נישט מאכען דעם אנשטעל, ווי זי וואלט רוסלאנד אינגאנצען נישט געקענט.

נישט פערשטאנען די בעדייטונג פון מאמענט

דער קאנגרעס, וועלכער האט דערנידריגט דעם ציוניזם

ד"ר יעקב וויגאדסקי קעהרט זיך אום צום שמערצליכען גאנג און רעזולטאטען פון לעצטען ציוניסטישען קאנגרעס, וועלכער האט געבראכט אזוי פיל ביטערקייט און ענטוישונג. אין אנ'ארטיקעל אין דער „ציוניסטישער וואך“ שרייבט ער:

דער 18-טער ציוניסטישער קאנגרעס איז געווען אנ'אומגליקליכער אין פולען זין פון ווארט! ער האט דערנידעריגט דעם ציוניזם אין דער גאנצער וועלט, האט איהם אראבגערוקט פון זיין פיעדעסטאל און פעררוקט אין א ווינקעלע... אין דעם מאמענט, ווען דער קאנגרעס איז זיך צונויפגעקומען זענען געשטאנען די יודישע מאסען אין דער גאנצער וועלט שטארק אויפגערעגט און פול מיט כעס אויף דעם משוגע געווארענעם דייטשלאנד פאר דעם אפילו אין דער יודישער געשיכטע נישט דערהערטען פאגראם אויף יודען. די דאזיגע מאסען האבען געקוקט אויף דעם ציוניסטישען קאנגרעס, ווי אויף זיין איינציגען שיצער און קעמפער. די דאזיגע מאסען האבען געווארט אויף א דונערדיגען פראטעסט, וואס האט זיך קודם כל בעדארפט לאזען הערען פון דער קאנגרעס-בימה, צו דעם דאזיגען פראטעסט וואלט זיך די וועלט מוזען צוהערען; אפילו די היטלעריסטישע גנבים און גזלנים וואלטען זיך צו איהם געמוזט צוהערען.

אנשטאט דעם האבען מיר דערהערט א קול דממה דקה פון א פראטעסט, וואס איז צו אונז דערגאנגען פון א גרוב מיט וואסער...

ווייטער האבען זיך דערהערט רמזים (רעדען אפען וועגען דעם האט מען מורא געהאט...) מכח עפיס מאדנע „אונטערהאנדלונגען“ מיט דער פערפלוכטער היטלער-רעגירונג, טראנספער, מאראנצען... יודען אין דער גאנצער וועלט זענען פערציטערט געווארען פון כעס און עמפערונג...

דער קאנגרעס האט נישט פערשטאנען די היסטארישע בעדייטונג פון דעם מאמענט און די פסיכאלאגיע פון די יודישע מאסען!

דערפאר איז געקומען די „וועלט-קאנפערענץ“ און האט זיך אוועקגעזעצט אויף דעם דאנקבארען ארט, אויף וועלכען דער ציוניסטישער קאנגרעס האט זיך נישט געקאנט אוועקזעצען... אזוי הויבט זיך אן דאס אבריקען די ציוניסטישע ארגאניזאציע אן א זייט פון דער אלוועלטליכער יודישער פארשטעהערשאפט. מיר האבען דאס פאראויסגעזאגט, ווען עס איז געווען א שקלא-וטריא מכוח רופען אדער נישט רופען א וועלט-קאנגרעס. דער לעצטער שטעלט מיט זיך פאר נאך מיין מיינונג א גראבען פעהלער, וועלכען ציוניסטען זענען בעגאנגען...

די צווייטע וויכטיגע אויפגאבע פון ציוניסטישען קאנגרעס איז געווען, אויב נישט שלום מאכען, איז לכל הפחות אפטעמפען די שארפקייט, וואס האט געהערשט צווישען פערשידענע ציוניסטישע פעדעראציעס, אמת'ע און פלומר'שטע פארטייען און „וועלט-פערבאנדען“. דערביי האט דער קאנגרעס געמוזט שאפען נייע ארגאניזאציאנעלע שנורים אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וועלכע זאלען איינצוימען די דעמאגאגיע, וואס האט זיך אין איהר איינגעריסען און מאכען א סוף צו דער ווייטערדיגער צעברעקלונג פון דער ארגאניזאציע!

דער ציוניסטישער קאנגרעס האט די דאזיגע אויפגאבע נישט נאר נישט דערפילט, נאר גאנץ פערקעהרט, ער האט די גענענזייטיגע פערהעלטענישען צווישען ציוניסטישע פעדעראציעס פערשארפט ביז גאר!

די גאנצע ארגאניזאציאנעלע ארבייט איז נישט צוגעגרייט געווארען און איז איבערגעגעבען געווארען דעם א. ק.! די דריטע אויפגאבע פון קאנגרעס, וועלכע איז ענג פערבונדען מיט דער פאריגער, איז געווען — שאפען א קאאליציע-עקזעקוטיווע.

אומעטום, וואו א מדינה דראהט א סכנה, פעראייניגען זיך די תושבים אין דעם קאמף געגען דער דאזיגער סכנה, פערגעסענדיג אויף דער צייט פון קאמף אין זייערע חלוקי-דעות. יעדער פערנינפטיגער פארלאמענט שאפט אויף אזא צייט א קאאליציע-רעגירונג, וועלכע בעווייזט א געוויסען „בורג-פרידען“ כלפי פנים און א געשלאסענעם פראנט כלפי חוץ. אויף אזא אופן בעקומט זיך א קאנצענטראציע פון דעם גאנצען פאלקס-כוח, וועלכער שטעלט זיך ענטגעגען דער דראהענדער סכנה!

קיינמאל זענען יודען אין דער וועלט נישט געשטאנען אין אזא מורא'דיגער סכנה, ווי איצטער, און אפילו אין א"י האט נאך די יודישע לאגע אפשר קיינמאל נישט געפאדערט א געשלאסענעם פראנט, ווי איצטער!

דעריבער איז נאך קיינמאל פאר קיין קאנגרעס די נויטיגקייט צו שאפען א קאאליציע-עקזעקוטיווע נישט געשטאנען אזוי דרינגענד, ווי איצטער! דער ציוניסטישער קאנגרעס אבער האט נישט נאר נישט געפונען פאר זיין חוב צו ארבייטען אין דער דאזיגער ריכטונג, נאר פערקעהרט, ער האט ענטוויקעלט א זעהר שטארקע צענטריפוגאלע טעטיגקייט און האט די פערהעלטענישען צווישען פערשידענע פארטייען פערשארפט ביז צו זעהר א הויכער מדרגה!...

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער רעבעז

נייער פאלקסבלאט

מאנטאג 25 ה תשרי תרצ"ב

סעפטעמבער

זון-אויפגאנג 5.23
זון-אונטערגאנג 5.33

דריי פאטריאטישע פעראנשטאלטונגען

די פייערונגען אין לאדז לכבוד די קעניגעס סטעפאן באטארי און יאן סאביעסקי

(2) עהערנעכטען אין אווענד איז אונזער שטאט, — אין שייכות מיט'ן 250 יאהרטאג פון נצחון הינטער וויען, וואס איז אויסגעפאלען נעכ־טען, — דעקארירט געווארען מיט נאציאנאלע פעהנער.

11 אינדערפריה איז אפגעריכט געווארען א פייערליכע גאטעסדינסט אין דער קאטעדרע.

12 א זייגער איז אין טעאטער „פאפולארני" פארגעקומען אן אקאדעמיע.

אזעלכע אקאדעמיעס זענען אויך פארגעקו־מען אין בעזונדערע שול-לאקאלען.

5 אין אווענד איז אין שטאטישען טעאטער פארגעקומען א פייערליכע זיצונג פון דער לאדזער אפטיילונג פון דער פוילישער היסטארישער געזעל־שאפט.

די פייערליכקייטען לכבוד די קעניגען סטע־פאן באטארי און יאן סאביעסקי זענען בכלל אויסגעפאלען זעהר אימפאזאנט, א דאנק דעם הערליכען הערבסט-וועטער.

די פייערליכקייטען און מאניפעסטאציעס אין שייכות מיט'ן פראקלאמירטען ארבייטס-יום-טוב.

דיזעלבע פייערונגען זענען פארגעקומען אינגאנצען לאנד.

עס זענען פארגעקומען מאניפעסטאציעס מיט פאקעל-צוגען און ארקעסטערס, אקאדעמיעס, ספארט-פעראנשטאלטונגען, און ס'זענען געהאלטען געווארען געלעגנהייטס-רעפעראטען.

די פייערליכקייטען זענען געשלאסען געווא־רען מיט א קאנצערט-ראוט, וואס איז פארגעקומען 8 אין אווענד אינם שטאטישען טעאטער.

אימפאזאנטע מאניפעסטאציע

פון דער פוילישער ארבייטס-יוגענד „ארלע"

(2) נעכטען אינדערפריה האט זיך אין לאדז אנגעהויבען דער צוויי-טאגיגער צוזאמענפאהר פון דער פוילישער ארבייטס-יוגענד „ארלע".

איבער דער פעטריקאווער גאס האבען מארשירט מיט פאהנער און אן'ארקעסטער די דעלעגאציעס פון'ם צוזאמענפאהר.

נאך דער גאטעסדינסט אין דער קאטעדרע, איז אוועקגעלעגט געווארען א קראנץ ביים טאוועל פון אומבעקאנטען זעלנער. און ביים דענקמאל פון קאשטשושקא.

די מאניפעסטאנטען זענען דאן אוועק צום שטאראסטע-בנין, אבער אויף רוג פילסודסקיגא און פאמארסקא האבען זיי זיך אפגעשטעלט בײ דעם הויז, וואו דער מארשאל פילסודסקי איז אין די צארישע צייטען ארעסטירט געווארען — האט דער פארזיצער פון „ארלע", ה' סטאניסלאוו דאמבראווו־סקי געהאלטען א פאטריאטישע רעדע, און די מאניפעסטאנטען האבען געמאכט אויסרופען לכבוד דעם מארשאל פילסודסקי און דעם מלוכה-פרעזי־דענט מאשטשיצקי.

שפעטער איז פארגעקומען א פייערליכע אקאדעמיע, פערבינדען מיט א קאנצערט-טייל.

אינ'ם שטאטראט און 5 בייטאג איז אין פוילישען סוחרים-פערבאנד אויף קילינסקיגא 145 פארגעקו־מען א „חבר'ישע וועטשערע".

דער המשך פון צוזאמענפאהר וועט פארקו־מען היינט.

דער נעכטיגער ארבייטס-יום-טוב אין לאדז

(2) נעכטען זענען אין לאדז פארגעקומען

טרינקט נישט קיין רויהע וואסער —
היט אייך פון בויך-טיפוס.

וועלט-קאנפערענץ פון „גורדוניה" אין לאדז

נעכטיגע פייערליכע ערעפנונגס-אקאדעמיע אין פילהארמאניע

אין צוזאמענהאנג מיט'ן 10-יעהריגען יובי־לעאום פון דער ציוניסטישער יוגענד-ארגאניזאציע „גורדוניה" און דער וועלט-קאנפערענץ פון דער־זעלבער ארגאניזאציע, וועלכע הויבט זיך אן היינט אין לאדז — איז אין פילהארמאניע-זאל נעכטען פארגעקומען א פייערליכע אקאדעמיע.

צו דער אקאדעמיע איז געקומען א זעהר גרויסער עולם, אלע דעלעגאטען, וועלכע זענען געקומען צו דער וועלט-קאנפערענץ און אויך פאר־שטעהער פון פערשידענע ציוניסטישע ריכטונגען.

די פייערונג עפענט זיך מיט'ן געזאנג פון „התקוה" און דאן האלט ד"ר שפירא פון ארץ־ישראל א גרויסע העבראעישע רעדע וועגען דער לאגע אין ציוניזם און ארץ-ישראל, פערבונדענדיג דערמיט די אירעאלען און בעגייסטערונג פון דער יוגענד-ארגאניזאציע „גורדוניה".

דאן האט בעגריסט אין העבראעיש אין נאמען פון פועלי-ציון (רעכטע) — ד"ר טארטא־קאווער און ס'האבען געהאלטען לענגערע רעדעס שקאלניק (פארשטעהער פון „התאחדות העובדים" אין א"י) און די פארשטעהער פון „גורדגיה" אין א"י, דוד סווערדלאוו און פ. לוביאניקער.

בעת דער רעדע פון ד"ר שפירא איז בע־עהרט געווארען דער אנדענק פון ערמארדעטען פיהרער ד"ר חיים ארלאזאראוו.

די וועלט-קאנפערענץ פון „גורדוניה" הויבט זיך אן היינט 10 א זייגער אינדערפריה אין זייער אייגענעם לאקאל אויף זשעראמסקיעגא 31, ביז היינט זענען צו דער קאנפערענץ געקומען 40 דע־לעגאטען פון ארץ-ישראל, בעלגיען, רומעניען, לאטוויע, ליטע, קאנגרעס-פוילען און גאליציען.

אלס דעלעגאטען פון ארץ-ישראל נעהמען אין דער קאנפערענץ אנטייל: ד"ר שפירא, דוד סווערדלאוו, לוביאניקער א חוץ דעם צוויי פארשטעהער פון „התאחדות העובדים" שפרינצאק און שקאלניק און דער פארשטעהער פון וועלט-פערבאנד „החלוץ" פיינשטיין.

לאדז וועט האבען וואסער-לייטונג פון אייגענע קוואלען

צוויי גאנצע טייכען פליסען אונטער דעם לאדזער באדען

(2) די לאדזער שטאט-פערוואלטונג האט לעצ־טענס אונטערגענומען ענערגישע שריט צו פערזאר־גען אונזער שטאט מיט וואסערלייטונג.

ס'האט זיך ארויסגעוויזען אז ציהען וואסער פון דער פיליצע אין טאמאשאוו וואלט זעהר שטארק בעשווערט די דורכפיהרונג פון דער לאדזער וואס־סער-לייטונג.

איצט איז קלאר געווארען אז לאדז גופא

האט גענוגענדע קוואלען וואס קענען קלעקען פאר דער וואסער-פערזארגונג פון דער היגער בעפעל־קערונג.

צו דעם צוועק ווערען איצט דורכגעפיהרט פארשונגען וועגען דער טיפקייט פון די לאדזער וואסער-קוואלען.. לויט די פעסטשטעלונגען פון לעם בעריגער פראפעסאר ראסמוגסקי פליסען נישט טיף

אונטער דער אויבערפלאך פון לאדז גאנצע טייכען די רעזולטאטען פון די פארשונגען וועלען אנהויב נאוועמבער פערעפענטליכט ווערען.

אז די פארשונגען וועלען אויספאלען גינסטיג וועלען די וואסער-לייטונגס-ארבייטען אנגעהויבען ווערען קומענדיגען פריהלינג.

דעם רב'ס תלמוד-תורה געפינט זיך אין א קריטישער לאגע

זאלען יודען אין די ימים-נוראים געדענקען אין די 400 קינדער!

פון רב'ס תלמוד-תורה האבען מיר דערהאלטען אן אויפרוף, אין וועלכען די פערוואלטונג בעט אין די ימים-נוראים צו געדענקען אין די 400 קינדער

וואס לערנען אין רב'ס תלמוד-תורה, מחמת די ת"ת געפינט זיך אין א קריטישער לאגע און בעדארף הילף אין אונטערשטיצונג.

זעלבסטמארדען פון צוויי פרויען

(2) אויף זשעלאזנא גאס לעם האלער-פלאץ, האט מען געפונען ליגען די פערסאנע מיט יאדינע די 32-יאהריגע ראזאליא גלאשקעוויטש — אן'ארבייטסלאזע און היימלאזע. לעם איהר איז געלעגען איהר 2-חדשימדיג קינד — א מיידעלע. מ'האט די אפגעפיהרט אין זאפאס-שפיטאל ביי דעם שטאטישען זאמעלפונקט.

— עהערגעכטען ביינאכט האט מען אויך גע־פינען אין טויער אויף וואולטשאנסקא 150 א פערסאנע מיט דענאטוראט-שפירט די 18-יאהריגע עלזא בוכהאלץ (וואולטשאנסקא 119).

מ'האט זי אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

עזוכט נישט קיין קראנקע אויף בויך-טיפוס,
ווייל טיפוס איז א זעהר אנשטעקענ־דיגע קראנקהייט.

צופיל ימים-טובים אין די שולען

וויכטיגע פעראָרדנונג פון בילדונגס-מיניסטעריום

די לאדזער שולען האבען בעקומען א פער־ארדנונג פון בילדונגס-מיניסטער אין וועלכער עס ווערט אויפמערקזאם-געמאכט אז היות זיי הייאהר זענען פאראויסגעזעהען א גאנצע רייה היסטארישע יאהרטעג, דארפען אבער צוליב דעם די בארמאלע לעקציעס נישט געשטערט ווערען. אויב א שולע וויל איינארדנען א פייערונג, דארף זי איינגעארדענט ווערען אין א יום-טוב-טאג אדער אין די נאכמי־טאג-שעה'ן.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1–2 בייטאג און פון 4–7 נאכמ.

א קינד געפעהרליך צוטראטען דורך א קוה

(2) עהערנעכטען אין אווענד האט מען מיט דער קראנצאווע גאס געטריבען א פארטיע בהמות צום שעכטען.

איינע פון זיי האט גישט געהאט, ווייזט אויס, קיין חשק צו גיין אליין צו דער שחיטה, האט זי זיך שטארק געעקשנט, און די אנטרייבער האבען געהאט מיט איהר א שווערע הלכה.

אז מען האט זי אזוי געטריבען און געיאגט, איז זי פלוצים ארויסגעשפרונגען אויפ'ן טראטואר און האט געפעהרליך צוטראטען דעם 10-יאהריגען יונגעל עדמונד קארבאווסקי (פון 11 ליסטאפאד 165).

מיט עטליכע צובראכענע ריפען און א צו־בראכענער לאפעטקע האט מען איהם אפגעפיהרט אין אנא-מאריא-שפיטאל.

איבערגעפאהרענע קינדער

(2) נעכטען האבען אויטאס איבערגעפאהרען צוויי קינדער:

אויף לימאנאווסקיעגא לעם נומער 76, דעם 7-יעהריגען זיגעניוש קאצבאן (אזשענדיטשא 24) ביי וועלכען עס זענען צובראכען געווארען ביידע פיס, און —

אויף נארוטאוויטשא, לעם נומער 47 — דעם 6-יעהריגען בינם זאנדבערג (נארוטאוויטשא 47), וועלכער איז אינגאנצען צוקאליעטשעט געווארען, און ביי וועלכען איין פוס איז צובראכען.

מ'האט ביידע אומגליקליכע קינדער אפגע־פיהרט אין אנא-מאריא שפיטאל.

רעגיסטראציע פון יאר־גאנג 1915

היינט, מאנטאג, דעם 25-טען פון 5-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

I J K

און פון 13-טען קאמיסאריאט

פון Ł ביז S

מארגען, דינסטאג, דעם 26-טען פון 5-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

L Ł M N

און די וואס וואוינען אויפן שטח פון 13. קאמי־סאריאט מיט די פאמיליען-נעמען

פון Sz ביז Z

ווער ס'וועט זיך נישט מעלדען צו דער רע־גיסטראציע אין צנטשפרעכענדען טערמין וועט אד־מיניסטראטיוו בעשטראפט ווערען מיט 3000 זל. שטראף אדער 3 חדשים ארעסט.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

י. קאפראווסקי (נאוואמיעסקא 15), ס. טראווקאווסקי (בזשאזשינער 56), מ. ראזענבלום שרודמיעסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פעטריק־ 196), י. קלופא (קאנטנא 54), ל. משינסקי (ראקישינער 53).

טרינקט נישט קיין רויהע מילך,
חייל אין מילך קאנען זיך געפינען
טיפוס - באצילען. וועלכע קומען
אוועק ביים קאכען.

ארבייטער-פערזאמלונג אין קינא „אשוויאטאווי"

(2) נעכטען בייטאג איז אין קינא „אשוויא־טאווי" פארגעקומען אן אלגעמיינע פערזאמלונג פון מיטגלידער פון אלע פעראיינען, וואס זענען ארגאניזירט ביי ז. ז. ז.

עס זענען אפגעגעבען געווארען בעריכטען, און געהאלטען געווארען רעדעס: דורכ'ן גענעראל־סעקרעטאר פון ז. ז. ז. ה' שעטשקא („וועגען דער נייער סאציאלער געזעצגעבונג"), דורכ'ן רע־דאקטאר פון „אברא לודו", ה' פעלטשאק און רעד. יוזעף כעלמינסקי.

נאכ'ן אדורכפיהרען די דיסקוסיע און אנ־גענומען א רייהע רעזאלוציעס, איז אויך אנגענו־מען געווארען גרעמיאל צו צייכענען די נאציא־נאלע הלוואה אין דער הויך פון נישט ווייניגער ווי אויף 10,000 זלאטעס.

ארעסטירט פערשפרייטער פון פאלש געלד אין פעטריקאוו

(2) דעם פערגאנגענעם פרייטאג איז אויף איינעם פון די פעטריקאווער מערק ארעסטירט גע־ווארען א רייהע אויסברענגער פון פאלשע צעהנער־זלאטיס.

צווישען זיי געפינען זיך די לאדזער: יאן ברילסקי, עלושביעטא פארעדא, בערנארד מלאך, איגנאצי פאיאנק און סטעפאן ווורובעל.

ארטאפעדישער אנשטאלט

ארטעזען, גארסעטען, א ר־טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט־פוס-איינלאגען בעגען פיס־שמערצען אלס נאך גיפס־אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פעטריקאווער 119, טעל. 231-81

די יודישע פליישער-בראַנזשע צייכענט די נאַציאָנאַלע הלוואה

דעם 24 ד.ח. איז אין לאָקאַל פון יודישען פליישער- און וואורשטען-מאַכער צעך, פּעטריקאַוער 24, פאָרגעקומען אַ אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער גאַנצער פליישבראַנזשע אין לאָדז, וועגען דער נאַציאָנאַלער הלוואָה.

אין דער פערזאַמלונג האָבען זיך בעטייליגט פאָרשטעהער פון פליישער-צעך, שעכטער און הור-טאָווניקעס פאַראיין, קעלבער-שעכטער פאַראיין, באַלוטער קצבים-פאַראיין, און גראַשער-הענדלער פאַראיין.

די אויבענדערמאָנטע אָרגאַניזאַציעס האָבען נאָך אַ לענגערער בעראַטונג איינשטימיג בעשלאָסען אויפצופאָדערען דורך אַ ספּעציעלען אויפרוף אַלע מיטגלידער צו צייכענען די נאַציאָנאַלע הלוואָה.

קינסטלערישער טאַנץ

ווערט מיט גרויס ערפאָלג געלערענט אין דער טאַנץ-שולע פון טאַמאַראַ גוראַלסקאַ

לויט ווי מען גיט אונז איבער, עפענט זיך סוף היינטיגען חודש ווידער, די שולע פאַר ריט-מיק, גימנאַסטיק און קינסטלערישען טאַנץ, וואָס ווערט אָנגעפיהרט דורך דער יונגער און, אין די היגע קינסטלערישע און פּעדאַגאָגישע קרייזען, גוט-בעקאַנטער, טאַלענטפולער טאַנץ-קינסטלערין טאַמאַראַ גוראַלסקאַ.

די דאָזיגע יונגע קינסטלערין, וועלכע האָט איהר אויסבילדונג בעקומען אין דייטשלאַנד און עסטרייך, האָט זיך בעזונדערס פּאָפּולער געמאַכט דורך איהרע אויפטריטען אין צוויי אינטערנאַציאָנאַלע קאָנקורסען, פון וועלכע זי איז אַרויס אַ זיגערין צווישען הונדערטער „קאָנקורענטינס" און בעקומען בעדייטענדע אויסצייכנונגען.

אויף דעם אינטערנאַציאָנאַלען קאָנקורס, וואָס איז פאָרגעקומען אין וואַרשאַ, און אין וועלכען עס האָבען זיך בעטייליגט טאַנץ-קינסטלערינס פון אַזוי פערנעהם ווי די וועלט-בעריהמטע רוט סאָרעל-אַבראַמאָוויטש, איז אויך אונזער לאָדזערין, טאַמאַראַ גוראַלסקאַ געשטאַנען אויף איינעם פון די ערשטע ערטער, און די גאַנצע פּוילישע פּרעסע און טאַנץ-קריטיקער האָבען איהר געווידמעט פיל אויפמערקזאַמקייט.

טאַמאַראַ גוראַלסקאַ איז בײַ איהרע גרויסע קאָמפּאָזיציאָנעלע און אימפּראָוויזאַציע-פעהיגקייטען, אויך אַ גלענצענדע פּעדאַגאָגין, און דאָס האָט זי דערוויזען אין דער פּראַקטיק, בעת דעם עפענטלי-כען עקזאַמען-אויפטריט פון איהר טאַנץ- און ריט-מיק-שולע אין דעם סוף פון פאָריגען שול-יאָהר.

איצט איז בעזונדער די פאַך-אָפּטיילונג פון איהר שולע פאַר קינסטלערישען טאַנץ בעשטעטיגט געוואָרען דורכ'ן בילדונגס-מיניסטעריום און די, וואָס וועלען ענדיגען דעם דאָזיגען קלאַס וועלען בעקומען פּאַטענטען אַלס זעלבסטשטענדיגע לעהרערינס.

איינשרייבונגען נעהמט אָן דער סעקרעטאַ-ריאַט פון דער שולע, גדאַנסקאַ 44 פון 6 ביז 8 אָוענד.

געעפענט די פּוילישע טעאַטערס אין לאָדז

די צוויי פּוילישע טעאַטערן אין לאָדז — דער שטאָטישער (אין בנין פון „סקאַלאַ") און דער פּאָפּולערער (אויף אַגראָדאָווע גאַס) האָבען שוין אָנגע-הויבען דעם ווינטער-סעזאָן.

„טאַוואַזשיש פּאַנצערני"

דער ערשטער איז געווען דער „טעאַטער פּאָפּולאַרני" וואָס האָט צו דער ערעפנונג פונ'ם היי-יאָהריגען סעזאָן בעניצט אַ נ'אַלטע פּוילישע פּאָלקס-קאָמעדיע — „טאָוואַזשיש פּאַנצערני" פון מיכאַל וואַלאַווסקי.

דאָס איז אַ מעהר-ווייניג גוטע און פרומע קאָמעדיע פון 17-טען יאָהרהונדערט מיט אַלע אַק-טעסאָרען פון נאַציאָנאַלער אייגענאַרט, געהאַלטען אין אַ פיינעם טאָן, און דער נייער אַנסאַמבל פון „פּאָפּולאַרני" (בעזונדערס דער אַקטיאָר ראָמאַן יאַנ-לאַגוש) האָט זיך אין איהר פּראָדוצירט זעהר גוט.

אמת, אינהאַלטליך און פאָרמעל איז די דאָזיגע קאָמעדיע נישט שטאַרק אינטערעסאַנט, אָבער עס איז דאָך שטעקאָווע נאָכצופאָלגען די בולטע מאָ-ליערישע ווירקונג אויף דעם פּוילישען מחבר.

„די פירמע"

די פּרעמיערע אין שטאָטישען טעאַטער, דעם יונגען יודיש-פּוילישען שריפטשטעלערס מאַריאַן העמאַר'ס „פירמאַ", — קאָן מען אויך נישט זאָ-גען, אַז זי זאָל זיין דער רוף און דער פּרוב פון דער סאַמע לעצטער געגענוואַרט אויסגעדריקט אין אַ טעאַטראַלישער פאָרם.

אויך דאָ איז סיי די פאָרם סיי דער אינהאַלט נישט בּרענענד-אַקטועל, אָבער סומאַ-סומאַרום איז די „פירמע" אַ זעהר גוטע, קולטורעלע און אַמוזאַנ-טע קאָמעדיע מיט אַ סך אויסצייכענדער לירישע מאָמענטען.

דער העלד פון דער קאָמעדיע, בראַנד פון דער פירמע „בראַנד און זוהן", וואָס עקזיסטירט שוין איבער הונדערט יאָהר (און אפשר נאָך אַ סך מעהר) איז אַ טראַגישע און דער עיקר לעבעדיגע געשטאַלט וואָס דער גענויאַלער מייסטער סטעפאַן יאַראַטש האָט ז דערהויבען צו אַ סימבאָל.

די דאָזיגע קאָמעדיע איז שוין גוט דערמיט, אַליין, וואָס זי האָט געגעבען וואָס אַ דאַנק איהר האָט אָפּגעשפּילט קאָנצערט אַ וואונדערבאַרער אַק-טיאָרען-קוואַרטעט: מאַדזעלעווסקאַ, יאַראַטש, דאַמ-בראָווסקאַ, כמיעלעווסקי.

דאָס געפיהל וואָלט מען געקאָנט אידענטיפיצי-רען מיט דעם געפיהל וואָס מען בעקומט בעת'ן הערען — אַ גלאַזונאָוו-קוואַרטעט.

עס איז נאָך נישט אַזוי טרויעריג, ווען עס לעבען אַזעלכע קינסטלער אויף דער וועלט!

די פראַגע איז נאָר — ווי לעבט מען איבער דעם איצטיגען קריזיס?...

* * *

די „פירמאָווע" פאָרשטעלונג פון דער „פיר-מע" איז אייגענטליך נישט געווען די דערעפנונג פונ'ם סעזאָן, אין שטאָטישען טעאַטער. געוואָלט האָט זי זעהען פריהער וואַרשאָ, אָבער אַזוי ווי דאָרט איז דער טעאַטער-בנין נאָך נישט געהעריג אויסגע-פוצט (וואָס מ'קאָן זיך אין אַ פּוילישען טעאַטער אַלץ פאַרגינען!...) האָבען מיר, לאָדזער געהאַט די חזקה אויף דער בכורה — אויף דער אור-אויפפיה-רונג.

די ריכטיגע דערעפנונג פונ'ם סעזאָן קומט פּערשט סוף חודש מיט וויספּיאַנסקין.

B.

די רעכט פון די יודישע מחברים און קאָמ-פּאָזיטאָרען וועלען געשיצט ווערען!

ווי בעוואוסט האָט ביז איצט געהערשט אַ גע-וואַלטיגע הפקרות אויפ'ן געביט פון די רעכט פון יודישע מחברים און קאָמפּאָזיטאָרען דער פּאַקטישער בעל-הבית איבער זייערע ווערק איז געווען דער סופליאָר אָדער אַנ'אַנדערער וואָס האָט בעווייזען אַראָפּצוכאַפּען אַנ'עקזעמפּלאַר פון אַ פּיעסע אָר דער אַ לידעל עס פאַרקויפט, ווען מען ער האָט געוואָלט, בעראויבענדיג דערמיט דעם מחבר און קאָמפּאָזיטאָר.

דער צושטאַנד האָט דערפיהרט דערצו, אַז זעלטען-ווער האָט געוואָלט שאַפען פאַר'ן יודישען טעאַטער, ווייסענדיג פון פאָראויס אַז זיין אַרבייט וועט אומבּרחמנותדיג עקספּלואַטירט ווערען דורך די טעאַטער-דירעקטאָרען און אונטערנעהמער, אָדער דורך סתם מאַראָדירער פון פרעמדער אַר-בייט.

כדי אַ סוף צו מאַכען צו דעם דאָזיגען הפקר-צושטאַנד איז ביים פּוילישען פאַראיין פון סצעניש מחברים און קאָמפּאָזיטאָרען „זאַיקס" געשאַפען גע-וואָרען אַ יודישע סעקציע וואָס וועט זיך בעשעפטי-גען מיט'ן שוץ פון די, וואָס שאַפען פאַר'ן יודישען טעאַטער אין לאַנד. און אויסלאַנד, ווייל דער „זאַיקס" האָט זייער אַגענטורען און פאָרטרעטונגען אין אַלע לענדער פון דער וועלט וואָס זענען פאַרבונדען מיט דער ליטעראַרישער קאָנווענץ פון דער וועלט, וואָס זענען פאַרבונדען מיט דער ליטעראַרישער קאָנווענץ און במילא אומעטום, וואו מען שפּילט יודיש טעאַטער.

אין די אינטערעסען פון די אַלע, וואָס שרייבען אָדער קאָמפּאָניערן פאַר דער יודישער ביהנע איז — גלייך זיך צו פאַרשרייבען אַלס מיטגלידער פון „זאַיקס" כדי אַזוי אַרום אַרונטער-פאַלען אונטער שוץ פון דער דאָזיגער אינסטיטוציע, אין די אינטע-רעסען פון אַלע דירעקטאָרען און טעאַטער-אונטער-נעהמער איז — נאָך פיעסען און מוזיק זיך צו ווענ-דען דירעקט צום „זאַיקס" כדי אויסצומיידען שפּע-טערדיגע אומאַנגענעהמליכקייטען פאַר'ן נישט-לע-גאַלען שפּילען די שאַפונגען פון „זאַיקס"-מיטגלי-דער.

דאָס ביוראָ פון „זאַיקס" געפינט זיך אין וואַר-שאַ, מאַרשאַל-פּאָש גאַס נומער 2, דער לייטער פון דער יודישער סעקציע ביים „זאַיקס" ה' יאַן זיינ-בערג אַמטירט אין ביוראָ פון דער דאָזיגער אינ-סטיטוציע.

מיר אַפּעלירען נאָכאַמאָל צו אַלע פאַראינטערע-סירטע גלייך זיך צו ווענדען צום „זאַיקס" אין די אינטערעסען פון אַלע, וואָס שאַפען פאַר'ן יודי-שען טעאַטער.

בּויך-טיפוס קומט פון שמוציגע הענד. וואַשט די הענד פאַר'ן עסען.

גוט מאָרגען!

אַ יוד אַנ'עקשן!...

ר' בעריל וואַטעמאַכער איז אַ יוד אַנ'עקשן. קוים עקשנט ער זיך איין, וועט איהר איהם נישט בייגען; קוים זאָגט ער: כ'צאָהל נישט — צאָהלט ער טאַקע נישט. נאָר טאָמער זאָגט ער איין, אַז ער וועט בעצאָהלען — זאָגט ער!...

טוט איהם ווי אַ צאָהן, און דער דענטיסט פרעגט איהם: פאַניע וואַטעמאַכער, וועלכער צאָהן טוט אייך וועה. ענטפערט ער: אַז איהר זענט אַ דענטיסט, זענט איהר נישט חולה אַליין צו וויסען, וועלכער צאָהן ס'טוט מיר וועה, און טאָמער האָט ער געזאָגט, ער וועט נישט זאָגען, זאָגט ער טאַקע נישט און דער דענטיסט רייסט איהם אוים צאָהן נאָכ'ן צאָ דער'ען — אַזאַ עקשן איז ר' בעריל וואַטעמאַכער...

דינייבטיגע וואָך טריומפירט ר' בעריל מיט זיין עקשנות.

זומער האָט ער געוואוינט אויף אַ דייטשע, איז ער אַ גאַנצען זומער אַרומגעגאַנגען אויפ'ן דאָרף אין אַ וואַטענעם (ווי אַ וואַטעמאַכער...) שפּאַנצער און מיט ליכט האָט ער געוואוסט אַ ברעקעלע זון.

אַז דער עולם האָט סוף דאַטשע-סעזאָן גענומען לויפען צוריק אין שטאָט אַריין, האָט ער געזאָגט: איך פאָהר נישט! ס'וועלען נאָך זיין היצען. איך האָב בעצאָהלט געלד פאַר זון, נישט פאַר קעלטען.

און אַז ר' בעריל האָט געזאָגט: „גיט פאַראַר-דען", איז ער טאַקע געזעסען אויף דער דאַטשע און געוואַרט... אויף דער זון.

די לעצטע טעג אַז די זון האָט גענומען פּרעג-לען ווי אין תמוז, טריומפירט ר' בעריל:

— אַהאַ, האָב איך געזאָגט, אַז ס'וועלען נאָך זיין היצען! אויב נישט אין תמוז, איז אין — תשרי...

אַב—נעם

דאס גרויסע געווינס 75,000 זל. איז ווידער געפאַלען...

געווים ביי קאַפּטאַלן

ווי מיר ווערען געוואויר איז אין 12-טען ציהונגס-טאָג פון דער 5-טער קלאַס פון דער איצ-טיגער לאָטעריע געפאַלען דאָס גרויסע געווינס 75,000 זל. אויפ'ן נומער 33687 אין דער גליק-ליכסטער קאָלעקטור פון מעריב-פוילען ווי קאַפּטאַל און קאָמפּ. דאָס גליק האָט ווידער געשמייכעלט צו די שפּילער פון קאַפּטאַל'ס קאָלעקטור. אין דער דאָזיגער קאָלעקטור זענען שוין טויזענטער שפּילער גליקליך געוואָרען אויף זייער גאַנץ לעבען.

ד"ר העללער

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

צוריקגעקעהרט

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזן

ר. איזראַעל

דירעקטאָר אַדאָלף גאָלד

סענסאַציאָנעל-שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

53

די אַלטע האָט קיין קרעכץ נישט געגעבען נאָר זיך אין דער גאַנצער לענג אויסגעצויגען אויף דעם גרויסען דיוואַן, מיט וועלכען ס'איז געווען אויסגעשפּרייט די פאָדלאָגע. אַזוי אַז מ'האָט זפילו נישט געהערט דעם קלאַפּ פון איהר פאַלען.

דער כלומרשטער באַנקיר ראַווסקי האָט זיך אַריבערגעבויגען איבער איהר, כדי זיך צו איבער-צייגען, צי זי איז אָהן בעוואוסטזיין, ווען ער האָט זיך דערין איבערצייגט, איז ער אַראָפּ פון די טרעפּען און געלאָזען אָפען אַלע טירען אין דער וואוינונג. דאַן איז ער צוריק אַרויפגעקומען אין דעם קאַבינעט פון הערמאַן סאָובע.

ס'זענען נישט אַוועק קיין צוויי מינוט, ווי אין צימער האָבען זיך בעוויזען די צוויי פאַרשוינען, וועלכע האָבען ערשט מיט עטליכע מינוט צוריק געוואַרט מיט דעם עלעגאַנטען הער אויפ'ן גאַס.

— איהר האָט דאָס גאַר קינסטליך געמאַכט, האָט איינער פון די חברה-לייט געזאָגט. איך האָב זיך נישט געריכט, אַז מיר וועלען אַזוי לייכט צו-קומען צו דער אַרבייט.

— דאָס איז געווען מיין אַרבייט און איצט קומט די ריי אויף אייך. איהר דאַרפט זיך נעמען פאַר מעניש צו דער דאָזיגער „ספינקס"-קאַסע. איך האָב דעם איינדרוק, אַז אַלץ געפינט זיך אין דער קאַסע. יעדענפאַלס אין דער צייט, ווען איהר וועט אַרבּיי-טען ביי דער קאַסע, וועל איך אַדורכזוכען גענוי די וואוינונג מיט אַלע בעהעלטענישען, וואָס זענען דאָ פאַראַן. אָבער שנעל, ווייל ווי איך האָב איין-[illegible] 2 שעה צייט.

ביז דאַן קענט איהר אַרבייטען אונגעשטערט. נאָך דער צייט קען אונזער באַנקיר איינפאַלען אַ בליק אַהער צו געבען, וואָס מען הערט ביי איהם אין דער וואוינונג. ער וועט זיך דאָך איבערצייגען, אַז מ'האָט איהם אָפּגענאַרט און וועט זיכער אַהער קומען צו לויפען. אַנו, שנעל צו דער אַרבייט.

די חברה האָבען אויסגעטון די מאַרינאַרקעס אַרויפגעצויגען אויף די הענד הענדשקעס און צו געטרעטען פאַכמעניש מיט זייערע מכשירים צו דער אַרבייט.

ראַווסקי האָט דערווייל אָנגעהויבען אַדורכצו-נישטערען יעדעס ווינקעל. יעדען אויגענבליק האָט ער אָבער געכאַפּט אַ בליק אויף דער זקנה, וועל-כע איז געלעגען בעוואוסטלאָז אויפ'ן דיוואַן. די אַלטע, זעהט אויס, איז געווען גוט פאַרגעריכט ווען זי האָט זיך ביז איצט אַלץ נאָך נישט גע-ריהרט. די קאַסע האָט געקרעכצט אונטער די מכשירים פון די אַרבייטער.

— דאָס איז דער בעסטער מאַרעל, האָט איי-נער פון זיי געזאָגט, ס'וועט זיין נישט אַזוי לייכט מיר האָבען צו ווענינג צייט.

— אויב איהר וועט דאָס איצט נישט ערלעדי-גען, דאַן האָבען מיר אַלץ פאַרשפּילט, ווען מיר וועלען מוזען ענטלויפען פון האַבען מיט גאָר נישט. דאַן וועלען מיר קיינמאָל שוין מעהר נישט קענען אונזער ציל דערגרייכען, טאָמער וועט זיך שוין אָנשטויסען, וואָס מען זוכט ביי זייהם אין דער גאַנצער [illegible] אין קאַפּוט. חברה איך העלפ...

נאָכאַמאָל אַזוי פיל, וויפיל איך האָב אייך צוגעזאָגט, נאָר די קאַסע מוז זיין אָפען.

די אַרבייט איז געגאַנגען נאָך מעהר פיבער-האַפט. די „מייסטערס" האָבען אָנגעווענדען זייער העכסטע קונסט, וואָס האָט אויך אָנגעהויבען צו געלונגען. שוין איז געווען אָפען דאָס ערשטע ווענטעל פון דעם פאַנצער, וואָס האָט אַרומגענומען די קאַסע.

— נו, פערטיג האָט ראַווסקי מיט אַ שיינענדיג פנים געפרעגט.

— כאַפּט נאָר נישט אַזוי, דאָס איז נישט קיין לאָקשען. דאָס האָט זיך ערשט געריהרט די ערשטע וואַנד, ביז מיר וועלען קומען צום סאַמע פּעטען וועט נאָך לאַנג דויערען. אָבער שטערט נישט אין דער אַרבייט. איהר האָט עפּעס געפינען אין די שופלאָדען, אין וועלכע איהר האַלט אין איין זוכען?

— צום טייוועל, וואָס האָב איך דאָרט געפונען? אַלטע שמות, וואָס די בהמה זאַמעלט דאָרט פון תרח'ס צייטען. איך האָב פאַר מיינעטוועגען אין ערגעץ גאָרנישט געפונען.

— טאָ זייט רוהיג און היט בעסער, אַז די אַלטע זאָל נישט צוריקגעוואונען דעם אָטעם.

ראַווסקין איז נישט מעהר געבליבען ווי צו פאָלגען וואָס די חברה האָבען געהייסען. אומ-געדולדיג איז ער געשטאַנען און געוואָרפען יעדן בליק אויף דער אַלטער, וועלכע איז געלעגען אויפ'ן דיוואַן. אויף די הענט פון די קאַסע-דירע-כער. די הענד זייערע זענען געשיקט געפלויגען איבער דער קאַסע און וואָס ווייטער אַלץ גרעסער איז געוואָרען די עפענונג אין דער קאַסע. איינ-ציגווייז האָט מען שוין אָנגעהויבען אַרויסצוזעהען פון אינעווייניג וואָס אין דער קאַסע געפינט זיך. ראַווסקי האָט אַזש מיטגעקרעכצט צוזאַמען מיט די ווענד פון דער קאַסע, יעדע מינוט האָט ער געוואָרפען אַ בליק אויף דעם זייגער, וועלכער איז געשטאַנען אויף דעם שרייבטיש און איהם האָט זיך אויסגעוויזען, אַז דער זייגער רוקט זיך

אַזוי שנעל, ווי נאָך קיינמאָל נישט. איצט האָט דער זייגער שוין געוויזען האַלב זעקס. די אַלטע האָט אויפגעהויבען דעם קאָפּ, האָט זיך ווילד אַר-רומגעקוקט איבער דער שטוב און צוליב דעם צו-טומעלטקייט נאָך נישט געקענט פערשטעהען, וואָס דאָ קומט פאָר, ווען זי איז אַפּיסעל געקומען צו זיך, האָט זי געעפענט דאָס מויל, כדי צו שרייען. ראַווסקי האָט דאָס בעצייטענס בעמערקט און איהר פערשטאָפּט דאָס מויל מיט דעם טיכעל, וואָס ער האָט שנעל אַרויסגעכאַפּט פון דער זייטען-טאַש פון זיין מאַרינאַרקע. די אַלטע האָט זיך פערהוסט, אָבער שוין נישט געקענט אַרויסברענגען קיין איינ-ציגען טאָן. די אַרבייט איז דערווייל געגאַנגען פאָראויס. די קאַסע-ברעכער האָבען די וואַנד גע-ריסען מיט קליינע צוועגלעך, מיט וועלכע ס'האָט זיך געקענט אויסדרוכטען, אַז מ'וועט נישט קענען קיין נאָגעל אַריינעהמען פון וואַנד. די געפּאַנצער-טע ווענד האָבען זיך אָבער אונטערגעגעבען אונ-טער די שטאָלענע מעסערס, מיט וועלכע די קליי-צוואַנגען זענען געווען פערענדיגט.

— שוין דריי-פערטעל אויף זעקס, האָט ראַוו-סקי אין אויפרעגונג געזאָגט. מיר האָבען נאָך איינגאַנצען 15 מינוט צייט. אונזער גאַנצע אַר-בייט און ריזיקאָ וועט געהן פערלוירען.

— איהר אַלטער נאַר, האָט איינער פון די געזאָגט, איצט האָבען מיר שוין נישט וואָס מורא צו האָבען. אין עטליכע מינוט וועט איהר שוין קענען איבערקוקען וואָס אין דער קאַסע געפינט זיך. פערשטעהט זיך, אַז אויב דאָרט וועט זיין געלד, וועלען מיר עס צונעהמען, אַזוי ווי ס'איז געווען אונזער אָפּמאַך. די פּאַפּירען געהערען אונז נישט אָן, מיט די וועט איהר קענען מאַכען וואָס אייער האַרץ גלוסט זיך.

— גוט, גוט, איהר וועט נעהמען, איהר וועט בעקומען ביי מיר, וואָס איהר ווילט, נאָר שנעל-לער, שנעלער, שטעלט זיך נישט אָפּ.

(פאָרטזעצונג קומט)

ספארט-בעוועגונג

ליגע-מעטשעז אין לאנד

נעכטען זענען פארגעקומען די ווייטערדיגע ליגע-מעטשען וועגען דער פוילישער מייסטער-שאפט און וועגען דערהאלטען זיך אין דער ליגע. די רעזולטאטען זענען געווען פאלגענדע:

פאגאן — ווּיסלא 0:1 (0:0)
פארגוזשע — ווארטא 1:4 (0:1)
רוך — קראקאוויא 1:3 (1:0)
לעגיא — ל. ס. ס. 2:2 (2:1)
22 פולק — טשארני 0:2 (0:1)

מעטשעז וועגעז אריינגעהעז אין דער ליגע

נאפּזשוד — וו. ק. ס. (ווילנא) 0:1

צוליב דעם, וואס פאריגע וואך ד־האט בעת'ן צוזאמענטרעף פון די דערמאנטע מאנשאפטען בע-זיגט וו. ק. ס. וועט פארקומען נאך א דעצידירענ-דער מעטש צווישעןביידע מאנשאפטען.

פאלאניא (ווארשא) — פאלאניא (פשעמישל) 0:6

וועגעז בעכער פוז לאדזער מאגיסטראט

איז נעכטעז פארגעקומעז דער 100-קילאמעטערדיגער ציקליסטעז-לויף

נעכטען איז פארגעקומען דער אכטער לויט דער רייהע ציקליסטען וועט-לויף אויף א שטח פון 100 קילאמעטער וועגען איבערגאנגס-בעכער פון לאדזער מאגיסטראט, דער וועג איז בעגאנגען פון קאשיוויע — לאוויטש — קאשיוויע, צום סטארט האבען זיך געשטעלט 41 פעסטע ציקליסטען פון אלע קלובען אין לאדז, פערענדיגט דעם לויף האבען 19 פאהרער. די איבריגע האבען געמוזט צוליב פערשידענע דעפעקטען רעזיגנירען פון זייער ווייטערדיגען אנטייל.

דעם לויף האט געוואונען קאלאדזשעיטשיק (רעסורסא) אין 3 שעה 21 מינוט 35 סעק. פאר האפשניידערן פון ל.ק.ס.

פינאל-מעטשעז וועגעז דער לאדזער מייסטערשאפט פוז „בע"-קלאס

י. ק. פ. - טור 0:1

אין פאביאניץ איז אויך פארגעקומען א פינאל מעטש וועגען דער מייסטערשאפטען פון קלאס „בע", ס'האבען זיך פערמאסטען „בוושא" מיט'ן דארטיגען „סאקאל".

בוזשא-סאקאל 1:1

מעטשעז וועגעז בעכער פוז ל.ז.א.פ.נ.

שבת זענען פארגעקומען א גאנצע רייהע מעטשען וועגען איבערגאנגס-בעכער פון ל.ז.א.פ.נ. די מעטשען האבען געגעבען פאלגענדע רעזול-טאטען:

ל.ט.ס.ג.—ל.ק.ס. (קאמב.) 0:7
אוניאן-טורינג — מכבי 0:8
ווידזעוו—ח.ק.ס. 3:4

פריינדשאפטס-מעטשעז

אוניאן-טורינג (קאמב) - סאקאל (זגערזש) 6:2
ס.ס.ס.—הכח 1:6

דער דאזיגער מעטש איז פארגעקומען ביי א הערליכען וועטער, מען מוז מודה זיין, אז די „הכח"-מאנשאפט איז נישט פיל אפגעשטאנען פון די סטוזשעלצעס, פונדעסטוועגען האט די יודישע מאנשאפט געליטען א שווערע מפלה און דאס איז געווען צוליב דער נישט-דעצידירטקייט הינטערן טויער פון געגנער. דאס עהרען-טויער פאר „הכח" האט דערגרייכט באלזאם דורך א פריי-שטויס, וועלכען מ'האט בשום אופן נישט געקענט בעשיצען.

די סטוזשעלצעס דאגעגען האבען געשטעלט מיט גרויס מזל און זענען געווען דיסטאנירט צום שיסען גאלען, וואס האט זיך זיי אויך איינגעגעבען.

ריכטער איז געווען ה' נאפארסקי.

טוריסטעז — שטערז 1:3 (0:2)

פרייטאג, דעם 22 ד. ח. איז פארגעקומען א פוסבאל-מעטש צווישען דעם „א"-קלאסיגען טוריסטען קלוב און דעם ארבייטער-קלוב „שטערן", וועלכער האט זיך פערענדיגט מיט דעם רעזול-טאט פון 3:1, ביז דער פויזע 2:0 פאר טוריסטען.

דער פערלויף פון מעטש איז געווען זעהר אינטערעסאנט. די טוריסטען זענען ארויסגעטרע-טען אין זייער פולען און בעסטען צוזאמענשטעל. זיי דערצילען ביז דער פויזע 2 טויערן דורך קא-וואלסקי'ן, דעם ערשטען פון א פריישטויס און דעם צווייטען פון אנ'עלף-מעטער. נאך דער פויזע אטאקירט די שטערן-מאנשאפט שטארק דעם געג-נער און דערצילען שוין אין די ערשטע מינוטען פון א פריישטויס דורך הערשקארן דעם עהרען-גאל.

די שטארקע פערטיידיגונג פון דער טוריס-טען-מאנשאפט צוקלאפט אבער אלע אנשטרענגונ-גען פון שטערן און דורך אנ'אטאק אדורכגעפיהרט דורך די טוריסטען, געלונגט קרולאשיק'ן דורך קאפ צו דערצילען פאר די טוריסטען דאס דריטע טויער. די לעצטע מינוטען פון מעטש געהערען צו די „טוריסטען" אבער די אויסגעצייכענטע הילף פון „שטערן" מאכט צונישט אלע אנגריפען פון געגנער. אויסגעצייכענט פון „שטערן" האבען זיך מאלטשער און די גאנצע פארטיידיגונגס-ליניע. פון טוריסטען: קאוואלסקי, קורולאשיק, כאינאצקי און אמעצעטער.

ריכטער ה' בעדנארעק גוט.

דער אנוועזענדער אויפ'ן מעטש טרענער ל.ז.פ.נ. ה' קושענעק האט זיך ווי אמבעסטען אויס-געדריקט וועגען דער שטערן-מאנשאפט.

באקסער פוז דער שווערער וואג פילאט

טרעט אריין אין לאדזער י. ק. פ.

נאכדעם ווי קאמנשצוווסקי האט זיך צורי ק-געצויגען פון אקטיווען ספארט-טרייבען און נאכ-דעם ווי שטיבע איז קראנק געווארען, איז שוין אהן שום ספק, אז דער בעסטער באקסער פון דער שווערער וואג איז איצט פילאט פון דער פויזנער ווארטא.

ווי מ'שמועסט איצט, טרעט פילאט אריין אין קלוב פון י. ק. פ. אין לאדז און טראגט זיך אויף שטענדיג איבער קיין לאדז.

לאדזער „הכח" אויסגעשלאסעז פוז וועלט-פערבאנד „מכבי"

אויף דער לעצטער זיצונג פון צענטראל-קאמיטעט פון „מכבי"-פערבאנד אין ווארשא, נאכ'ן אויסהערען דעם בעריכט פון ספעציעל דעלעגירטען נאך לאדז וויצע-פרעזעס דיר. מינץ, וועלכער האט דורכגעפיהרט אנ'אויספארשונג אין דער אנגעלע-גענהייט פון אננעהמען אלס מיטגלידער אין לאדזער „הכח" לעבענסלענגליכע דיסקוואליפיצירטע מיט-גלידער פון „מכבי"-פערבאנד האט בעשלאסען:

1) אויסשליסען פון „מכבי"-פערבאנד דעם ספארט-פעראיין „הכח" אין לאדז פאר אננעהמען די דיסקוואליפיצירטע מיטגלידער. וואס איז אין סתירה מיט די אידעיאישע פרינציפען פון „מכבי"-פערבאנד.

2) פערווערען אלע מיטגלידער אין אנגע-שלאסענע פעראיינען אנצוהאלטען, וועלכע עס איז ספארטליכע און ארגאניזאציאנעלע בעציהונגען מיט'ן לאדזער „הכח".

טורניר פוז די פוילישע „מכבי"-רעפרעזענטאנז איז פוסבאל איבער ארץ-ישראל

דער פאלעסטינישער „מכבי"-קרייז האט זיך געווענדעט צום פוילישען „מכבי"-פערבאנד מיט א פראפאזיציע, צו ארגאניזירען א טורניר פון דער דער יודישער פוסבאל-רעפרעזענטאנץ אין פוילען איבער ארץ-ישראל אין דער צייט פון פסח.

מייסטערשאפט פוז לייכט-אטלעטיק

דער לאדזער קרייז פון „מכבי"-פערבאנד ארגאניזירט דעם 8. אקטאבער אין פאביאניץ ד מייסטערשאפט פון לייכט-אטלעטיק.

די ארגאניזאציע פון די מייסטערשאפטען איז איבערגעגעבען געווארען דעם פאביאניצער „מכבי".

פינף-קאמף וועגעז דער מייסטערשאפט פוז פוילעז

אין לעמבערג איז נעכטען פארגעקומען דער לייכטאטלעטישער פינף-קאמף פאר פרויען. וועגען דער מייסטערשאפט פון פוילען. דאס ערשטע ארט האט פערנומען פרל. וואלאשעוויטש, שלאגענדיג דעם פוילישען רעקארד מיט 4193 פונקטען. גלייכצייטיג האט זי אויך געשלאגען דעם פוילישען רעקארד אויף 60-מעטער-לויף און אויף ווייט-שפרונג.

דאס צווייטע ארט האט פערנומען פרל. שי-קארסקא (קראל. חוטא), דאס דריטע ארט זאלעסקא (א.ז.ס. ווארשא). דאס פירטע יאנאווסקא (קרושע-ענדער).

10-קאמף וועגעז דער מייסטערשאפט פוז פוילעז

אין ווארשא איז נעכטען פארגעקומען דער לייכטאטלעטישער צעהן-קאמף פאר מענער וועגען דער מייסטערשאפט פון פוילען. איינגענצען האבען אנטיילגענומען 3 ספארטלער. דאס ערשטע ארט האט פערנומען לוקהאוס (ביאליסטאק) 6958,26 פונקטען. דאס צווייטע ארט וואיטשעקאוויטש מיט 6904 פונקטען.

אינטערנאציאנאלער טעניס-מעטש

טשעכיעז — פוילעז 2:3

עלימינאציע באקס-מעטש איז ווארשא

נעכטען זענען אין ווארשא פארגעקומען די עלימינאציע-קאמפען אין באקס. פאר דעם באקס-מעטש פוילען — טשעכיען. אין ספארט-היגיענישע זענען די קאמפען געשטאנען אונטער יעדער קריטיק. פון די 8 פאראויסגעזעהענע קאמפען איז נאר פאר-געקומען איינער, די איבעריגע קאמפען זענען פארגעקומען צווישען די רעזערוו-באקסער. אלע פעהלענדע באקסער האבען מאטיווירט זייער אפוועזענהייט מיט דעם, וואס זיי זענען נישט אין דער פארם.

Dr. med.
Czarnożył
POWROCIŁ
AL. KOSCIUSZKI 69, tel. 224-94
Godziny przyjęć od 9-10 i od 4-6 popoł.

פארוואס ער האט איהר געגעבעז מתנות

ערצעהלונג (פוז פראנצויזישעז) פון נ. פערלמאן.

— ווען איך האב מיט א פאר יאהר צוריק, — האט באריס דערצעהלט, — זיך הערוואוסט, אז קלא-רא האט מיך געגארט מיט אנ'אנדערען, בין איך, פערשטעהט זיך, געווארען ווילד פון צארן. די איי-פערזוכט האט זיך אנגעצונדען אין מיר, און עס האט גאר געפעהלט א האר, איך זאל נישט בעגעהען קיין מארד. מיך בארען! און מיט וועמען? מיט עפעס א לייהאק, א קאפע-זיצער, וואס קיין אנשטענ-דיג מיידעל טאר גאר מיט איהם נישט האבען צו טאן. קלארא האט מיר געוואלט ערקלערען פאר וואס ווי אזוי, דורך וועלכען צופאל און ביי וועלכער גע-לעגענהייט. איך האב אבער, שטעל זיך פאר, נישט געוואלט גארנישט וויסען, און האב איהר נישט גע-לאזט קיין ווארט אויסריידען...

באריס, אנ'עלטערער בחור, איז געווען בערע-דעוודיג, און ער האט געוואלט אדער אפשר גע-מוזט אויסריידען פאר אימיצען דאס הארץ. די זאך האט איהם, קענטיג, נאך אלץ וועה געטאן, ער האט געפרעדט פאר אנ'אייגענעם, פאר א גוטען פריינד, און ער איז געווען זיכער, אז יענער וועט איהם מיטפיהלען. דער פריינד, — פיליפ ביים נאמען, — איז געווען א גאלד-הענדלער און האט געהאט זיין אייגענעם א יובעליר-געשעפט.

די צוויי פריינד זענען געשטאנען אין דער קראם און באריס האט דערצעהלט, ווי אזוי קלארא אין מיט צוויי יאהר צוריק איהם געווארען פאלש:

— איך האב געהאלטען פאר איהר א פייער דיגע רעדע, — האט באריס גערעדט ווייטער, — ווי איך האב עס אמאל געהערט אין טעאטער פון אנ'אפגעטנארטען ליבהאבער, האב די גוטע אויסגע שטראפט פאר איהר פערדארבענקייט און בין מיט א קלאפ אין טיר ארויסגעלאפען פון איהר הויז.

מיט יעדען טאג האב איך אלץ מעהר גע-בענקט נאך איהר. מיט יעדען טאג איז אלץ שטאר-קער געווארען אין מיר'ער פערלאנג זיך אומצו-קעהרען צוריק צו איהר. עס איז שוין אבער געווען נאך א לאנגע צייט, און איך בין שוין געווען ווייט פון איהר, האב איך איהר אנגעשריבען א בריף, הער, וואס איך האב איהר געשריבען: איך האב בעשלאסען איהר צו פערגעבען, און אויב זי וועט מיר הייליג צוזאגען, אז זי וועט מעהר אפילו נישט קוקען אויף קיין אנדערען מאן, בין איך גרייט ווידער צו בעניייען אונזער פריינדשאפט".

— דאס איז געווען קלוג, — האט פיליפ געזאגט.

— איך האב זיך פארגעשטעלט. — האט באריס ווייטער גערעדט, — ווי גליקליך קלארא וועט זיך פיהלען, ווען זי וועט דערהאלטען מיין בריף. אויפ'ן צווייטען טאג בין איך פערבליבען אין דער היים צו ווארטען, אז זי זאל מיך רופען אויפ'ן טעלעפאן. עס איז אמער אוועק א שעה נאך א שעה און מיין טעלעפאן האט אלץ נישט געקלונגען. זי איז אוודאי אוועק פריה פון הויז, — האב איך גע-טראכט, — און וועט געפינען מיין בריף ערשט אין אווענט. צוויי טעג בין איך אפגעזעסען אזוי פערשפארט אין הויז. איך האב מורא געהאט ארויס-צוגעהן, טאמער וועט מיך קלארא רופען. אבער זי האט מיך נישט גערופען. נאך א חודש איז פער-ביי און איך האב איינגעזעהען, אז איך מוז איהר שרייבען א צווייטען בריף. איך האב איהר מעהר נישט געשריבען, אז איך בין גרייט איהר צו פערגעבען, אז זי מוז מיר צוזאגען צו זיין גוט, און אזוי ווייטער. איך האב איהר נאך דערצעהלט פון מיין בענקשאפט און פון מיין ליבע.

— דאס איז געווען קלוג, — האט דער גאלד-הענדלער ווידער ארייגעווארפען א ווארט.

— אויך דאמאלט האב איך פון איהר נישט געקראגען קיין ענטפער. איך בין געווען פערביי-טערט און האב נישט געקענט זיך מוחל זיין מיין שוואכקייט. עס איז מיר איצט געווארען קלאר, אז איך האב פערשוועדעט מיין גוטסקייט אויף אנ'אומדאנקבארער פרוי. זי האט מיך מעהר נישט ליב געהאט און איז געווען גליקליך מיט אנ'אנדע-רען. אנ'עק זאל עס נעמען, — האב איך זיך גע-זאגט, — מעהר קיין ווארט נישט פון קלארא'ן! אבער איך בין, ווייזט אויס, בעשטאנען פון צוויי פערשידענע מענשען: איינער איז געווען שטאלץ, א מענש מיט כאראקטער און אפיסעל טראגיש, און דער אנדערער איז געווען משוגע פערליבט אין קלארא'ן. אט דער צווייטער האט מיך נישט גע-לאזט צורוה, ביז איך האב פערשטאנען, אז אין דעם פאל קען איך מיט בריף גארנישט מאכען, אז איך מוז זיך טרעפען מיט איהר אויג-אויף-אויג און איינמאל פאר אלעמאל וויסען, וואו איך האלט אין דער וועלט.

און איין טאג, — עס איז שוין געווען כמעט א יאהר צייט נאך אונזער פונאנדערגעהען זיך, — בין איך אוועק צו איהר אהיים. איך האב נישט גע קאנט דערגעהען, צי זי האט זיך דערפרעהט מיט מיר. זי האט עס מיר אין יעדען פאל נישט ארויס-געווייזען. איך האב געמוזט אנווענדען מיין גאנצע רעדנערקונסט צו בעקעהרען זי צוריק צו מיר. דו דארפסט אבער נישט מיינען, אז איך האב דאס אלץ דערגרייכט אין איין טאג. עס איז נאך ל...ע פערהאנדלונגען, וואס האבען געדויערט וואכען לאנג, האב איך קוים גע'פועל'ט ביי איהר, אז זי זאל הייסען יענעם גיהען און דעמאלט האב איך איהר עס געגעבען דעם רינג מיט'ן שמאראגד-שטיין... דאס האט פעריגעלט אונזער נייע פריינד-שאפט".

— עס איז געווען א פראכטפולער רינג, — האט דער גאלד-הענדלער זיך דערמאהנט.

— אונזער גליק האט אבער לאנג נישט גע-דויערט. אין עטליכע חדשים ארום איז געקומען אנ'אנדערער יונג, וואס האט זיך גאר פערלעגט צו מאכען א בייז לעבען צווישען מיר און קלארא'ן.

ער איז געווען עפעס א טענצער אין א קאבארע. א טונקעלער פארשוין מיט דינע, שווארצע וואנצע-לעך. אזוינע געפעלען פרויען, און ער האט גאר אהן שוועריגקייט געוואונען קלארא'ס הארץ. מיין צארן האט נישט געוואוסט קיין גרענעץ. דאס הייסט, איך האב געברענט אין זיך. דאמאלסט האב איך געוואוסט ווי אזוי זיך צו בעהערשען. איך האב נישט געהאלטען פאר איהר קיין פייערדיגע רעדעס און האב נישט א קלאפ געטאן מיט דער טיר. איך בין שטיל אוועקגעגאנגען.

צוויי מאנאט זענען איצט פערביי, נישט מעהר, ביז וואנען איך האב איינגעזעהען, אז איך קאן אהן קלארא'ן נישט לעבען. איך האב זיך איצט איינגעשפארט די אומזיסטע ארבייט פון שרייבען בריף און בין גלייך אוועק צו איהר אהיים, איך וועל עס מאכען קורץ: מיר האבען זיך ווידער איבערגעבעטען. און שוין אויפ'ן דריטען טאג האב איך איהר געמוזט קויפען דאס האלז-קייטעל, וואס פאסט זיך צום רינג".

— אבער איצט זענט איהר דאך גליקליך?

— האט פיליפ געוואלט וויסען.

— יא, דינט דעמאלט זענען מיר ביידע זעהר גליקליך. מיר זענען פערליבט ווי אין די ערשטע טעג פון אונזער ליבע. אבער גראד היינט איז א קליי-נער שאטען געפאלען אויף אונזער גליק.

— וואס האט דען שוין ווידער פאסירט? — האט פיליפ געפרעגט.

— עס איז גארנישט כדאי דערפון צו רעדען, ערשט מיט א שעה צוריק איז מיר צופעליג ארויס-געפאלען אין די הענט א בריף. עס איז א בריף וואס אנ'אנדערער טענצער האט איהר געשריבען. עס איז צום שטויבען, ווי שלעכט א טענצער שרייבט עס, דער יונג קען קיין צוויי ווערטער נישט אויסלייגען ריכטיג. קלארא קען זיך מיט איהם ערשט א וואך צייט עס זעהט אבער אויס, אז... איך בין אין יענעם פאל אוועקגעלאפען גלייך צו דיר. ווייז מיר, פיליפ, א פאר אויררינגלעך, וואס זאלען זיך פאסען צום רינג און צו דעם קייטעל...

גריסען פון דער הויפּט־שטאט

עס איז שוין געווען געמאלדען וועגען דעם בערלינער ראבינער ד״ר הילדעסהיימער, וועלכער איז געקומען קיין פוילען מיט א „ספּעציעלע״ שליחות פון „געוויסע דייטשע קרייזען״, כדי דא, אין פוילען, אפּצושוואכען די אגיטאציע פאר באי־קאטירען דייטשע סחורות.

ד״ר הילדעסהיימער איז אהער געקומען און געזוכט קאנטאקט־ען מיט די „אגודה״־קרייזען און — ער איז אוועקגעפאהרען מיט גארנישט. זאל טאקע דא געזאגט ווערען צום שבח פון די חסיד־ישע קרייזען, אז זיי האבען זיך פארט נישט געלאזט אריינבארען אין זאק פון א דייטשען ראבינער, א שליח פון היטלער־לאנד.

באך האט מען נישט פערגעסען דעם בעזוך פון דעם דאזיגען היטלער־ראבינער, און שוין איז געקומען קיין פוילען א צווייטער שליח, מיט העכ־לבער „מיסיע״ — ווידער א בערלינער ראבי־נער, א געוויסער ווייסבערג.

דער דאזיגער ראבינער זאל זיין א פערזענ־ליכער פריינד פונ׳ם לובלינער רב שפירא. דער פיהרער פון דער „ישיבת חכמי לובלין״. איז טאקע דער ווייסבערג געקומען צו ערשט קיין לובלין, וואו ער האט אנגעהויבען שמועסען וועגען דעם זעל־בען ענין: אפּשטעלען דעם באיקאט (איין קליי־קייט!).

וואס דער ראב. ווייסבערג האט גע׳פועל׳ט אין לובלין, איז נישט גענוי בעקאנט. אבער איצט איז דער דאזיגער שליח שוין געקומען קיין ווארשא. מען זאגט יאקבי, אז דער דאזיגער ווייסבערג טראגט מיט זיך „יחוס־בריף״ פון גאר־וואזשנע „העכט״, גרויסע דייטשע יאהודים, וועלכע בע־טען, אז — מען זאל אפּשטעלען דעם באיקאט.

לאמיר, אבער, האפען, אז ווייסבערג וועט אוועקפאהרען מיט דעם זעלבען, וואס זיין ראבי הילדעסהיימער.

אבער, אויב מ׳ועט שוין וועגען שליחים פון דייטשלאנד, איז זעהר טשעקאווע אזא זאך: אלע גרעסערע און קלענערע שטעט פון פוי־לען זענען לעצטענס ממש פערפלייצט פון ריי־זענדע, אגענטען פון כל׳ע־לי דייטשע פירמעס. די

פון אונזער ווארשעווער קארעספאנדענט מ. עלבוים.

דאזיגע דייטשע וואיאזשאר־ען בעזוכען יעדעס געש־עפט און יעדע פאבריק, פון די קלענסטע ביז די גרעסטע..

ווי מען זעהט, געהט עס די דייטשע פיר־מעס, וועלכע פיהלען שוין גאנץ שטארק דעם באי־קאט, — געהט עס זיי פשוט אין לעבען, פאר יע־דען פרייז צוריקצוגעווינען דעם פויליש־יודישען מארק, וואס עס טאר באין אופן נישט געשעהען ביים היטלעריסטישען רעזשים.

און אט איז אנ׳ענין, וואס איז ספּעציעל נוגע לאדז:

דעם צענטראלען יודישען באיקאט־קאמיטעט אין ווארשא איז געלונגען צו בעקומען א צירקולאר, וועלכער איז פונאנדער־געשיקט געווארען צו טויזענדער דאקטוירים, אפּטיק־געשעפטען און פרי־וואטע פערזאנען (האלב־בלינדע). דער צירקולאר איז פון דער דייטשער פאבריק פון קינסטליכע אויגען אין דער שטאט יענא.

אין דעם דאזיגען צירקולאר ווערט געזאגט:

„די באהנטסטע טעג וועט בעזוכען [illegible] לען אונזער׳ס א פארשטעהער, וועלכער פיהרט מיט זיך מוסטערן פון נייע סארטען קינסט־ליכע אויגען. אלע אויגען־דאקטוירים, [illegible] אפּטיק־געשעפטען, אלע ליידענדע פריוואטע פערזאנען, וועלכע זענען מיט אונז געשטא־נען אין בעציהונגען, בעקומען ספּעציעלע, ביליגע, צוזעגנליכע בעדינגונגען.

אונזער פארשטעהער וועט אויפנעהמען אינטערעסאנטען, ערטיילען אינפארמאציעס און אננעהמען בעשטעלונגען אין דער וואוי־נונג פון ד״ר שוויג, לאדז, זאוואדזקא 6״.

עס וואלט אפשר פראי געוועזען, אז ד״ר שוויג זאל וועגען דעם עפּעס אויפקלערען.

* *

ערקלערונג פון דר. י. שוויג

אין צוזאמענהאנג מיט דעם דאקומענט, וועל־כען ס׳ברענגט אונזער ווארשעווער קארעספאנ־דענט מ. עלבוים וועגען דייטשען אגענט, וועל־כער גיט אן די אדרעס פון ד״ר שוויג אין לאדז, האבען מיר זיך געווענדעט צום ד״ר שוויג, וועל־כער האט אונז צוגעשיקט פאלגענדע שריפטליכע ערקלערונג:

1) קארל מילער אויס יענא איז נישט קיין אגענט פון א דייטשער פירמע, נאר א טעכניק, וועלכער בעזיצט מיט א ספּעציעלער ערלויבניש פון דער פוילישער מאכט, צוויי מאל אין יאהר די פוילישע שטעט און פאסט צו אויפ׳ן ארט קינסטליכע אויגען, גענוי לויט די אויגען־לעכער און לויט דעם צווייטען אויג. אין לאדז האט ער כסדר גענאסען פון מיין גאסטפריינדליכקייט, און אהן שום אינטערעס האב איך איהם געגעבען אנ׳ארט נעבען מיין קאבינעט, רעכנענדיג זיך מיט דער בעדערפעניש פון די קראנקע, נישט נאר מיינע פאציענטען.

2) בעת זיין לעצטען וויזיט אין לאדז האב איך איהם ערקלערט, אז צוליב דעם אנטי־היט־לערישען באיקאט וועט ער מעהר נישט קענען געניסען פון מיין גאסטפריינדליכקייט און מיין אד־רעס איז אין דער רשימה פון זיין איצטיגע טורנעע פערעפענטליכט געווארען אהן מיין הסכמה.

3) מיט עטליכע חדשים צוריק האב איך זיך געווענדעט צום פראנצויזישען קאנסול מיט א ביטע מיר אנצווייזען אזא ענהליכען פראנצויזישען טעכ־ניק, וועלכער וואלט זיך געוואלט אונטערנעהמען אזא רייזע איבער די פוילישע שטעט, ווי ס׳מאכט דאס ה׳ מילער, ווייל דאס איז א נויטווענדיגקייט פאר די קראנקע, וועלכע דארפען קינסטליכע אוי־גען. ביז איצט זענען די בעמיהונגען געבליבען אהן ערפאלג.

דאס לעבען אין ארץ־ישר[illegible]

(ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען אגענטור)

העכער 900 לאנדווירטשאפטליכע ארבייטער אין ראשון־לציון

ירושלים. אין ראשון לציון איז דורכ־געפיהרט געווארען א צעהלונג פון לאנדווירט־שאפטליכע ארבייטער. די צעהלונג האט געוויזען, אז אין דער קאלאניע זענען ביי לאנדווירטשאפט בעשעפטיגט העכער 900 ארבייטער, דערפון זענען 85 פראצענט מיטגליעדער פון דער הסתדרות.

אנ׳ארץ־ישראל־דעלעגאציע קיין אוים־לאנד וועגען פערגרעסערן דעם א״י עקספּארט

ירושלים. אין קורצען וועט פארקומען א ווירטשאפטליכע קאנפערענץ, אויף וועלכער עס וועט געוועהלט ווערען א דעלעגאציע, וואס זאל פאהרען קיין אויסלאנד מיט׳ן צוועק צו געפינען ביייע אפזאץ־מארק פאר א״י־פראדוקטען. די דעלע־גאציע וועט וואהרשיינליך אפּפאהרען קיין א״י איך מאי אדער יוני ק. י.

עס ווערען געפיהרט פערהאנדלונגען מיט די רומענישע ארגאנען וועגען אפּשאפען געוויסע בעד־גרענצונגען פאר׳ן עקספּארט פון א״י־פראדוקטען קיין רומעניען. עס ווערען אויך געפיהרט פערהאנד־לונגען מיט די רוסישע האנדעלס־פארשטעהער־שאפטען.

א מאדעל־שטאדט הינטער טבריה

ירושלים. אין דער געגענד פוריה (פאריא) נעבען טבריה האבען צוויי ירושלים׳ער יודען, א. מ. פרוינד און ס. ווייס, איינגעקויפט א שטח פון 3500 דונאם, אויף וועלכען עס וועט אויסגעבויט ווערען א מאדעל שטאט. דער פראיעקט זעהט פאר א שטאטישען און א דארפישען קווארטאל. [illegible]ער שטאטישער, וואס זאל טראגען דעם נאמען [illegible]ה זאל צעהלען אנ׳ערך 1,700 הייזער־ אב[illegible]סער זאל געצויגען ווערען פון ים־ כנרת. [illegible]נד צייכענט זיך אויס מיט א פיל ליבדערען [illegible]מאס ווי טבריה. ניי־טבריה זאל בע־שטימט ווערען אויף א זומער־וואוין־ארט.

אנ׳אינצידענט אין עין־חרוד

ירושלים דעם 15. ה־ ח. ביינאכט האבען איניגע אראבער פון דזשענין־קרייז געפּרובט זיך אריינרייסען אין דער קאלאניע עין־חרוד אין עמק. צווישען די אראבער און דעם שומר פון דער קא־לאניע יוחנן בערגער איז ענטשטאנען א קריגעריי. בעת וועלכער בערגער האט געמאכט געברויך פון געוועהר און פערוואונדעט איינעם פון די אראבער. דער לעצטער איז אין א נישט־ערנסטען צושטאנד געבראכט געווארען אין שפּיטאל אין נצרת. יוחנן בערגער איז ארעסטירט און זיין רעוואלווער איז קאנפיסקירט געווארען.

דער גענעראל־סעקרעטאר און פּאלי־טישער סעקרעטאר פון דער אגענץ־עקזעקוטיווע אין ירושלים

ירושלים. ווי עס ווערט איבערגעגעבען, זאל דער בעקאנטער ארבייטער־טוער דוב האז בע־שטימט ווערען אלס סעקרעטאר פון פאליטישען דע־פארטאמענט פון דער אגענץ־עקזעקוטיווע אין ירו־שלים. דעם דאזיגען אמט האט, ווי בעקאנט, ביז־איצט פערנומען דער איצטיגער מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע ה׳ משה שערטאק. דוד האז איז א פיהרענדער מיטגליד פון חיפה׳ער ארבייטער־ראט און איז א לאנגע צייט געווען טעטיג אין דער פועלי־ציון בעוועגונג אין ענגלאנד.

ה׳ משה מערזיני האט רעזיגנירט פון זיין אמט אלס גענעראל סעקרעטאר פון דער אגענץ עקזעקוטיווע און קעהרט זיך אום צו זשורנאליס־טישער טעטיגקייט. מחמת דעם, איז בעשלאסען געווארען צו פעראייניגען ביידע אמטען — פון גענעראל־סעקרעטאר און פון סעקרעטאר פון פּאָ־ליטישען דעפּארטאמענט.

אלרומענישער אנטיסעמיטישער קאנגרעס אין בוקאווינע

טשערנאוויץ (יט״א) די טעג איז אין ראדעוויץ (בוקאווינא) פארגעקומען אנ׳אלרומעני־שער קאנגרעס פון אנטיסעמיטען.

אין קאנגרעס האבען אנטיילגענומען 900 קר־יסטישע דעלעגאטען פון גאנצען לאנד מיט זיי־ער הויפּט־אנפיהרער פּראפ. קוזא, דעפּ. קוזא־יוניאר און דעפּ. ראבו.

א גרויסער רעפּעראט וועגען קאמף געגען יו־דענטום האט געהאלטען דעפּ. קוזא און צוו. אנד. אויסגעפיהרט, אז ווען די קריסטען וועלען קומען צו דער מאכט, וועלען זיי זיך בעגנוגענען בלויז מיט פערפאלגען יודען, ווי דאס ווערט איצט געטון אין דייטשלאנד, נאר זיי וועלען די יודען איבגאנצען פערניכטען.

Dr. med.
Z.Rakowski
ספּעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייטען
וואוינט יעצט
פּיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

190 יאָהר זינט דער פאטער פון די ראטשילד׳ס איז געבוירען געווארען

מעשות און לעגענדעס, וואס זענען געשאפען געווארען צווישען יודען וועגען די ראטשילדס און זייער פערמעגען. — די לעגענדע מיט׳ן טשארטקאווער רבי׳ן

די באנק איז נישט געווען קיין איבעריג גרוי־סע, אבער די אפעטיטען און די פאנטאזיע פון מאיר אנשעל׳ן זענען געוואקסען. ער האט גע־פיהלט, אז זיין ענערגיע און פעהיגקייטען קענען איהם פיהרען צו העכערס און העכערס. אין ער אוועק צוריק קיין פראנקפורט, וואו ער האט אין יאהר 1770 חתונה געהאט מיט געדולא שנאפּ און ער איז געווארען א חלפן (אויסטוישער) פון אויס־לענדישע געלט. אבער העכער פון דעם געוועהנ־ליכען געלט־טוישער — און אזעלכע זענען גע־ווען א היבש ביסעל אין פראנקפורט — איז ער נישט דערגאנגען. ערשט אין 15 יאהר ארום, א דאנק זיין בעקאנטשאפט מיט׳ן לאנדגראף ווילהעלם דער נײנטער פון האנאו. שפּעטער פּרינץ ווילהעלם דער ערשטער פון העס, איז פארגעקומען א נייע ווענדונג אין דער קאריערע פון דעם אמביציעזען חלפן פון פראנקפורטער געטא.

בעקענט מיט׳ן לאנדגראף האט זיך מאיר אנ־שעל אויפ׳ן פאלגענדען אופן:

עס איז געווען אין א זומער־טאג פון יאהר 1785. דער לאנדגראף ווילהעלם האט געפיהרט א ויכוח מיט באראן אויגוסט אטא עסטארף, זיין באהענטער פריינד און ראטגעבער, וועגען דעם ווערט און עלטער פון א געוויסער פארצייטיגער מטבע. ביידע האבען נישט געקענט בעשטימען ווער עס איז גערעכט. באראן עסטארף האט פלוצים זיך דערמאהנט אין מאיר אנשעל ראטשילד, וועמען ער האט שוין פון פריהערדיגע געלעגענ־הייטען געקענט אלס עקספּערט אין די זאכען, און ער האט געהייסען דעם לאנדגראף שיקען א שפּע־ציעלען קורייער צו ברענגען דעם יודען. ווילהעלם האט אנגענומען זיין פריינדס עצה און דערביי אנגעזאגט דעם שליח, אז ער זאל מודיע זיין מאיר אנשעלן וועגען וואס מען דארף איהם האבען, כדי ער זאל זיך נישט שרעקען. און נישט אומזיסט האט ער עס געטון: אין יענע צייטען, אז איינער, בפרט נאך א יוד, האט געקראגען א בע־פעהל צו הערשיינען פארן הערשער, האט עס גע־שמעקט מיט טויט־שטראף, לכל־הפחות, מיט לאנג־יאהריגער תפיסה.

ווען ראטשילד איז א פערסאנפעטער אנגע־קומען אין פאלאץ אריין, האט מען איהם באלד אריינגעפיהרט אין לאנדגראפס קאבינעט, וואו ער האט געטראפען ווילהעלמען מיט׳ן באראן עסטארף פערטיפט אין א שאך־שפּיל. דער לאנדגראף האט געהאלטען אין פערליר׳ן. כדי זיי נישט איבערצו־שלאגען, האט זיך מאיר אנשעל אוועקגעשטעלט הינטער דעם לאנדגראפס שטוהל און געשוויגען. ווילהעלם האט איהם אבער בעמערקט און גע־פרעגט:

— קענסטו שפּילען שאך?

— יא, אייער הויכהייט! — האט מאיר אנ־שעל געענטפערט און אנגעוויזען דעם לאנדגראף, וועלכע צוגען צו מאכען אויפ׳ן שאך־ברעט. עס האט נישט לאנג גענומען און ווילהעלם האט גע־וואונען. ער האט דערנאך געהאט א לענגערען געשפּרעך מיט ראטשילד׳ן און ווען דער יוד איז אוועק פון פאלאץ האט ווילהעלם פאר באראן עס־טארפען אויסגעדריקט זיין בעוואונדערונג וועגען דעם יודענס קלוגשאפט. דער באראן האט דאן צו איהם געזאגט:

— איך האף, אז דו וועסט אויסנוצען ראט־שילדען, ווארום זיין חכמה און זיינע פעהיגקייטען קענען דיר א סך גוטס טון!...

אין דעמזעלבען יאהר איז ווילהעלמס פאטער געשטארבען און ער איז ארויף אויפ׳ן טראן פון העס, פונקט ווי דער פאטער, האט אויך ער פער־דונגען צו דער ענגלישער מלוכה די סאלדאטען פון זיין לאנד. ער האט דערפאר געקריגען גוט בעצאהלט און דאס האט איהם געמאכט פאר איי־נעם פון די רייכסטע הערשער אין זיין צייט. ראט־שילד איז הערוויל געווארען איינער פון זיינע פרינצס „הויף־יודען״. אבער דורכצופיהרען גרוי־סע געשעפטען פארן פרינץ האט ער נאך נישט בעקומען קיין געלעגענהייט.

מאיר אנשעל האט אבער נישט געקענט איינ־רוהען. עס האט אויסגעזעהען, אז ווארטען ביז ווילהעלם וועט זיך דערמאהנען אין איהם, איז קיין פלאן נישט, האט ער זיך אנגענומען מיט מוט, און אין יאהר 1789 האט ער געבעטען ביים פרינץ, אז ער זאל איהם געבען די מעגליכ־ליכקייט צו בייטען דאס געלט, וואס ער קריגט פון ענגלאנד פאר זיינע סאלדאטען. דער פרינץ האט זיך אויפ׳ן מאמענט נישט געקענט בעשליסען, וואס צו טון מיט דעם יודענס בקשה, האט ער איהם צוגעזאגט צו געבען א תשובה אין א קורצער צייט ארום. ווילהעלם האט גענומען בעטראכטען דעם ענין פון אלע זייטען, זיך גוט נאכגעפרעגט וועגען דעם יודענס ערליכקייט און וועגען זיינע געשעפטס־פערבינדונגען. די אויספארשונג האט זיך אויסגעלאזען לטובת מאיר אנשעל׳ן און ווילהעלם האט איהם אויסגעבארגט 800 פונט שטערלינג. ראטשילד האט אריינגעלעגט זיין גאנצע ענערגיע צו געווינען אין די אויגען פון זיין הערשער. ער האט מיט׳ן געלט געהאנדעלט אזוי געשיקט, און דער פראפיט איז געווען אזוי גרויס, אז דער פרינץ האט ארויסגעקריגען זיין קרן מיט גאר א גרויסען פראצענט אלס פערדינסט.

מאיר אנשעלס מסחרים האבען בעקומען אלץ א גרעסערען פערנעהם, אז ער איז מיט דער צייט געווארען דער „הויפּט־מעקלער״ צווישען קעניג ריילך העס און די פערשידענע מלוכות, וואס האבען זיך געווענדעט צו ווילהעלמען נאך אנלייהען. מאיר אנשעל האט געפיהרט די אונטערהאנד־לונגען און געקריגען גוט בעצאהלט פון ביידע צדדים.

ווילהעלמס גלויבען אין ראטשילדס כוחות איז וואס אמאל אלץ מעהר פערשטארקט געווארען, און אין יאהר 1801 האט ער אויסגעבארגט דעם יודען 14 טויזענד ענגלישע פונט, אויף 4 פּראצענט. ראטשילד האט מיט דעם געלט געהאנ־דעלט און עס האט איהם אפּגעגליקט. אין דריי יאהר ארום איז שוין זיין אייגען פערמעגען געווען אזוי גרויס, אז ער האט געקענט אויסבארגען פיר מיליאן טאלער צו דענמארק, וועלכע האט זיך דעמאלט געפונען אין א שווערען פינאנציעלען קריזיס.

(חידישער מארגען)

Dr. med.
H.LUBICZ
ספּעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס־קראנק.
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאנא 7, טע. 141-32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אוונט, זונטאג פון 9—11 בייטאג.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספּעציאל־ארצט פאר הויט־ און געשלעכטס־קראנקהייטען, מענער־ שוואכע־בעהאנד־לונג און סעקסועלע בעראטונג.
אלע ארט ענאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — דערמעסיגטע־פרייזען.

ראדיא־פראגראם

מאנטאג, ד. 25 סעפטעמבער 1933

11,57, צייט־סיגנאל, 12,05 גראמאפאן, 12,25 פרעסע, 12,33 קאמוניקאט, 12,35 גראמא־פאן, 12,55 ידיעות, 2,55 גראמאפאן, קאמוניקאט פון לאדז, 4 קאנצערט, 5 שמועסן אין דער פראווינציישער שפראך. 5,15 קאנצערט. 6,15 רע־פעראט, 6,35 לייכטע מוזיק, 7,10 רעדע וועגן דער נאציאנאלער הלואה, 7,20 פארשידענעס, 7,40 פעליעטאן, 8 אפערע, קאמוניקאט, ידיעות, 10,45 ספארט, 10,55 קאמוניקאטן.

פון אויסלאנד

5,25 מאסקווע — אפערע, 6 לענינגראד — אפערע פון וואגנער. 6,55 ווין — אפערע פון וואגנער, 8 לאנדאן — וואגנער־אווענד, 10 דאווענטרי — סימפ. קאנצערט.

שפאר נישט, ווערטע ווירטין

אויפ׳ן חשבון פון דעם ווערט און באוואוסטזיניגקייט פון די מאכלים שפאר נישט הויפטזעכליך אויף די אויסגעצייכנטע צוגאבן און ערשטקלאסיגע קוכן־צוגאבן אבער דערפאר שפאר אויף דער צייט און ארבייט בענוצענדיג די ערפאלגרייכע מעטאדן.

יעדעס נישט איינגעגעבענע מאכל בעווייזט א בעדייטענדן פערלוסט אין געלד, צייט און ארבייט!

די געניטע הויזווירטינס בענוצן צו יעדע מעהל־שפייזע אלס צוגריכטונג ד״ר עטקערס פראשעק מיט דער שוץ־מארקע „יאסנא גלאווא“ דאס איז דאס בעסטע באהרונגס־מיטעל און עס מאכט די געבעקס־שפייזן לייכט צום פארדייען, און שמאקהאפט און דערפאר דארף עס זיך געפינען אין יעדע קיך.

„ארץ־ישראל און דער נאהענטער מזרח“

עס איז ערשינען דער נומער 9 פון מאנאט־שריפט „ארץ־ישראל און דער נאהענטער מזרח“, ארגאן פון דער פויליש־ארץ־ישראלדיגער האנדעלס קאמער מיט א רייכן אינפארמאציוען מאטעריאל און פאלגענדע ארטיקלען: ל. לעוויטע — וועגן א יודישע ווירטשאפטליכען ראט אין א״י. א. האפסקא — א״י און די פוילישע מלוכה־אינטערעסען, פ. וואסערמאן — די ווירטשאפטליכע פראבלעמען אויף דעם 18־טען ציוניסטישען קאנגרעס. ע. רייך־פעלד — וועגן אנטייל פון פוילען אין דעם מזרח־יריד. אינזש. א. זלאטניק — די בעדייטונג פון דער כעמישער אינדוסטריע אין א״י. ד״ר א. מארקוס — די מעגליכקייטען פון דער מעטאל־אינדוסטריע אין א״י. די פראבלעמען פון פאמעראנצען טראנס־פארט. די ווירטשאפטליכע לאגע פון עגיפטען. די כ״ק נעהמט ארום: ארץ־ישראל, עגיפטען, סיריען, איראק, טערקיי, פערסיע ז,און עבר הירדן. די צייטשריפט ענטהאלט 64 זייטען און איז געווידמעט די אקטועלע ווירטשאפטליכע פראבלע־מען פון ארץ־ישראל און דעם נאהענטען מזרח.

דער נומער איז צו בעקומען אין דער אדמי־ניסטראציע: ווארשא, פרעדרי 10 און אין די בוכ־האנדלונגען.

Dr. med.
H. Różaner
הויט, ווענערישע קראנקהייטן און מענער־שוואכע
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.
צוריקגעקעהרט.
עמפפאנגט פון 8—10 און פון 5—8 אוו.

קלאנג־קינא **CAPITOL**
היינט גרויסע פרעמיערע! היינט גרויסע פרעמיערע!
„דאס הארץ פון אריז“
אין די הויפט־ראלען: WALLACE BEERY i RICARDO CORTEZ
אנהויב 4.30 א זייגער נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט־פער־גיסונג פאר קראנקע אויף ברוכען, פאר מענער, פרויען און קינדער, פארשידענע קאליקעס אין גוף, פאר הויקערס און פיס.

פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל־ברוך ווערט גרויס ווי א מענטשן־קאפ, און עס פעלט ערטער אין דעם בויך איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער ברענדיג און שטערבליך. ספעציעלע גומענע הייל־באנדאזשען בעזייטיגען זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, לייזונגען ספעציעלע הייל־גארסעטן און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטפוס, ווי אויך קינסטליכע גומענע פיס.
עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אווענט.

איינציגע ארטאפעדישע הייל־אנשטאלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבן אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס־פראפעסארען: פראפ. ד״ר בארענטש, פראפ. ד״ר י. מארישלער, פראפ. דר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען־קאסע.

דאנקזאגונג.

א דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט ה׳ דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) פון איך בעפרייט געווארען פון א שווערע אפעראציע, וועלכע עס האט מיך געדראהט צוליב מיין ברוך־קראנקהייט. אין די קריטיש־סטע טעג האט דער ה׳ דיר. ראפאפארט נישט געשוינט קיין כח און האט נישט גערוהט ביז מיין געזונד־צושטאנד איז געווארען בעפרידיגענד. פאר אזא אויפניכט און אויסקי־ריען מיך פון אזא געפעהרליכער ברוך־קראנקהייט דריק איך איהם אויס דערמיט מיין עפענטליכע דאנקבארקייט.
לייזער טאביאש, לאדז, נאווטמיעסקא 7, 3. שט.

ספרים, טליתים
מחזורים, סליחות,
שול־ביכער, שרייב־מאטעריאל
25 פראצ. ביליגער!
ווסכאדניא 34, פראנט־געשעפט
ווי אויך אמגאנג דורכ׳ן טויער.
צו בעקומען אלע ארט ספרים און לעהרביכער, ספעציעלער אויסוואהל פון מחזורים, אויך מיט פוילישער איבערזעצונג ש״ס, חומשים, משניות, מדרשים, סדורים, טליתים, גארטלעך, קאפלעך, ציצית, מזוזות, שעהנע תפילין. צום נייעם שול־סעזאן פערקויף פון אלערליי שול־ביכער, אויך שרייב־מאטעריאל, אזוי אז דאס שול־יונגעל קען זיך אלעס איינקויפען אויף איין ארט און צו ריעלע פרייזן. פאר שול־קינדער — גרויסע הנחות, געדענקט דעם אדרעס:
ווסכאדניא 34, פראנט־געשעפט
אדער דורכ׳ן טויער.
פון וואנעט צו פערדינגען א האלב בענקעל אויף אתרוגים.

אי בר אוריין הוא יאי
(מנחות נ״ג)
אין אלע רעכטס־ענינים ווי: פאדאט־קאווע, סאנדאווע, וואיסקאווע, פר. אקטען פון: שותפות, ליקווידאציע, דזשירזשאווע, קויף און פערקויף א.ז.וו. אינפארמירט, רעדאגירט און ערלעדיגט לויט׳ן אוסטאוו
רעכטסק.
י. ה. בוזין, לאדז,
3 אגראדאווא 3
טעל. 191-48
(עקזיסטירט זייט 1910)
כ׳טואר אדורך געזעצמעסיג שוים־געריכטען און בעטמעליג זיך אין בורות אין מיט׳ן בעסטען ערפאלג.
פ.ס. פאר שטענדיגע קליענטען אלע ארט אינפארמאציעס (טעלעפאניש) בחנם.

קליינע אנאנסעז
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער
פרייזע פאסטענס

עס ווערט געזוכט א לערן־יונגעל צו דאמען־שניידער בעשטעלט ביי ד. פאצקא, קאמיענגא 2. 5190

א רעפעזירקע, ווי אויך ארויסצונעה־צו נייהען סוויטערס אויף אבערלאק קע־נען זיך מעלדען ביי מ. פרענקעל, פול־נאצנא 27. 5191

א קוואליפיצירטע רעפעזירקע צו סוויטערס קען זיך מעלדען ביי שפיגלער פאמארסקא 13. 5188

ס׳ווערט געזוכט קוואליפיצירטע מענער־שניידער־ארבייטער און א גוטער פרעסער. נארוטאוויטשא 13, „וויגארט“.

נויטיג א גוטער שטריקער צו א 12־ער מאשין, ווי אויך צו א 8־ער. גדאנסקא 38, אין הויף, 2־טער איינגאנג אין קעלער. 5195

א סוויטער־ארבייטער ווערט גע־זוכט ביי א. ראכמאן, פאלנאצנא 4, לינקע אפיצינע, 3. שטאק, וו. 24. 5197

אנ׳ארגענטליך פריילין, וואס קען אומגעהען מיט א גרעסערער ווירטשאפט און קען אויך נייהען אויף א מאשין, קען זיך מעלדען ביי ראזענבלום, פיעטריק. 38

איך זוך א קוואליפיצירטען שטריקער ווי אויך אויף אהיימצונעהמען ארבייט אויף 12־ער מאשינען. צו ערפאהרען ביי פשעטשעלניעץ, פיעטריק. 17. 5201

א האנד־נייהער מיט א מיטנייהער ווערען געזוכט. צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג. 5198

קוואליפיצירטע ווערקער צו ראשעל־מאשינען, ווי אויך א שפולערין קענען זיך מעלדען ביי לובלינער, פאלודניאווא 10.

פערשידענעס

ערשטקלאסיגע שיטלען און פארי־זער שרינדען צו בעקומען ווסכאדניא 43, ביי ראזענבערג צו ביליגע פרייזען. 5186

8־טונג, שטריקערס! ס׳ווערט געזוכט ארויסצוגעבען ארבייט אויף 8־ער, 9־ער מאשינען. מ. ראטמאן, פילסודסקיעגא 56, 3. שטאק, רעכטע אפיצינע. 5294

איך האב צו פערקויפען עץ־החיים׳ס נייע און מאך אויך צורעכט אלטע. פע־פער גאס 13, ביי אברהם זילבערמאן.

כירורגישער קאבינעט
Dr. med.
J. Szreiber
געפינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9 tel. 122-95
אפעראציעס, אפאטרונקעס, הילט ושילעקעס א.א.וו.
נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8.30 אוו.
לעטשניצע־פרייזן.

Dr.
J. HERSZFINKIEL
8a זשעלאנא
טעל. 111-87
צוריקגעקעהרט

צאהן־ארצט
St. Gelberg
14 זאוואדזקא 14, טעל. 108-33
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 10—2 און פון 4—7 אוו.

לעטשניצע
זגערזשער 17
נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטן
פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אווגט.
וויזיט 3 זל.

קאמיסיאנס־לאגער
פון פערשידען מאדערן
מעבעל
נייעס און גענוצט בעקומט איהר צו די ביליגסטע פרייזען נור ביי
א. ווייצמאן
שענקעוויטשא 6.
בעמ.: איך קויף אויך פערשידען גע־נוצט מעבעל, דיוואנעס, נייה־מאשינען, שרייב־מאשינען, פעלצען א.ז.וו. 4800

ווערקשטעל שירמס
— פון —
און שפאציר־שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען־ און מענער־שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ־פרייזען.
נעהמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקענס.

וויכטיג נייעס
פאר לאנגעקליידעטע בעפעלקערונג!
איהר דארפט שוין נישט טראגען קיין סטאנדארד־מלבושים זינט איך דער געוועזענער געשעפטס־אנפיהרער פון דער בעוואוסטער פירמע ה. טענדראווסקי האב צוליב זיין אפרייזע נאך ארץ־ישראל ערעפענט א געשעפט פון
יודישע לאנגע מלבושים
מיט גוטע בעשטעלטע ארבייט און גארנאנטירטע צופרי־דענהייט אויך פאר נישט טייערערע פרייזען ווי סטאנדארד. איך בעזיץ שטענדיג אויף לאגער אלערליי יודישע מלבושים. אויך נאכצע אויסשטעמערס פאר חתנים. — אויף פערלאנג ווערט אויסגעפערטיגט אין פערלויף פון 24 שעה. געדענקט די אדרעס:
אביגדור ווארטסקי, לאדז
פולנאצנא 5 אין הויף. סאלידע בעדינונג.
וויכטיג פאר קלענערע געקלייבטע! אין מיין געשעפט ווערט אויסגעפערטיגט מלבושים לויט די נייעסטע פאסאנען.

כירורגישער קאבינעט
Dra med.
M. Kantora
איז געווארען איבערגעטראגען
אויף זשעלאנא 5
טעל. 112-22
נעהמט אן פון 1—3 און פון 6—8 אוו.
לעטשניצע־פרייזן.

Dr. med.
E. Reicher
ספעצ. פאר מענער־שוואכע, קינדערלאזיג־קייט־בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8.
זונטאג און פייערטאג פון 9—1.

Dr med. **NIEWIAŻSKI**
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנקהייטן. בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום־טוב פון 9 — 1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה
פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב־יו״ט—24 גר. אין דער זייט־שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60— 4
נאכ׳ן טעקסט—12 . . . . 18— . . . .
לויטער דער שטאנד 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען־20 גר. א מ/מ (אין דער זייט׳ שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער־טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנעמענטס־פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערוריקען די אנאנס אדער צוריקצואהלען פאר דעם אנאנס

פאר׳ן אינהאלט און פאר מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנט־ווארטליך. די אדמיניסטר. איז אפען פון מאנטאג ביז ערב שבת.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman